

MAGYAR POLGÁR

Előfizetési árak:

Egész évre 28 kor., fél évre 14 kor., negyed évre 7 kor.,
egy hónapra 2 kor. 40 fillér. — Egyes száma ára 10 fillér.

Feltárási szerkesztő és kiadótáladonos:

AJTAI K. ALBERT.

Szerkesztőség: belkirály-utca 6. sz.

A lap sajtóügyi részét illető minden közlemény ide intézendő.

Kiadóhivatal: belközép-utca 4. sz.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Előfizetőknek 10 fillér, nyitólát egy petít sor terjedelműként 40 fillér.

Méltatlan gyanusítások.

Kolozsvár, ápr. 29.

Senki se tudja, honnan indul, senki se kérdi, ki indította, de mindenki büszgesen tovább adja, mintha külön fizetés járna érte. S a hajnalban kis, ösztövérszunyogból — nagy, robustus elefánt lesz estefelé; és erre már bizonyos félő tisztelettel tekint az is, a ki utnak indította reggel, meg sem gondolva, mi minden nem származhatik apró gondatlanságából.

Szakasztott ez a folyamat ismétlődik meg minden pletykánál. Asszonyinál, politikainál egyaránt, a minthogy sem célra, sem indító okára nézve egyik sem nemesebb a másiknál. Így volt ez szombaton is. Valaki — ki tudná megkeresni a zajló emberáradatban a bűnöst — elindította, a második, a harmadik, az ezredik segített tovább adni s megszületett egy sötétben bujdokló, alattomos rágalom, hogy így meg úgy van kapcsolatban az Adria pénze meg a szabadelvűpárt. A vérmesebb fantáziák a pártkasszák — a melyek nincsenek — tátongó Wertheimjait látták telelni fényes csengő arannyal, suhogó nehéz papirossal s e pénz, ez arany az ördögének neveztetett, mert az Adria-jevaslatért került cserébe.

Annyiszor és oly furfangosan változatos formában támadták meg már a szabadelvűpártot s gyanusították meg a rágalmak minden skálájával, hogy talán nem is fűznénk néhány humoros megjegyzésen kívül egyebet e hírhez, ha nem készítené bennünket a komoly vele való foglalatosságra két fölszólalás, melyek egyike Hegedüs Sándort, másika meg miniszterelnökünket vallja urául.

Egyenes, nyílt férfi szó ez a két beszéd. Nem polemizál, nem védekezik, csak visszautasít. Megsértett méltósággal, foharagudt önérettel s tisztaságának teljes tudatában.

Mig kereskedelmi miniszterünk csak e konkrét esetre vonta le a konzekvenciákat, addig Széll Kálmán néhány általános értékű megjegyzést fűzött a pártközi politika emez újabb torzszülöttjéhez, melyek rendesen a minden eredetet eltakaró „mondják“, „mondhatnák“, „ha valaki előállana“ stb. fifikus köntösben mutatkoznak be.

A szónokok — kik véletlenül mind néppártiak valának — maguk úgy említették fel a gyanusítást, mintha ők maguk nem hinnének benne, de felemlítik, mivel „beszéli“.

A miniszterelnök rámutatott ez eljárásban rejlő perfidiára. Mert vagy hiszem a mit nekem mondanak s akkor már saját hitem gyanánt állok elő vele nyíltan és meggyőződésemmel ragaszkodva; vagy pedig, ha nem adok hitelt e gyanusításoknak, nem is kolportálom őket, hiszen ha előttem nem bírnak elegendő alappal, másnak annál kevésbé mondhatom el valóképpen.

És ha mégis teszem, csakis rosszakarat vezethet e tettemben. Rosszakaratu de-

nunciálás, mely tudva, nem igazat valónak hirdet, hogy valakinek morális kárt okozzon. Ilyen eljárás nem méltó a magyar képviselőház tagjaihoz. És csakis az alattomoság, gyűlölködés homályos rejtekeiben született meg.

Mikor már a józanság és a tudás fegyvereivel nem képesek megdönteni valamit, mikor a kormány intenciója jobbnak, nemesebbnek, üdvösebbnek bizonyulván — több pártolót és harcost talál, akkor megrágalmazni a vezetőket, persiflálni céljaik szentségét: ez lehet utilitaris eszköz, de nem tisztességes politikai fegyver.

Finis sanctificat media — mondja a macchiavellizmus és úgy látszik, e tanok hű követőkre akadnak a néppárti urak padsoraiban is. Csak személyes antipathiájuk és önzésük találjon kielégítést. Hogy e mellett mi történik a haza érdekével, a közügygyel és más efajta bagatellekkel — az nem kérdés Molnár Jánoséknál.

Pedig hogy a keresztény morál és szent Ágoston egészen másképp prédikál!

Politikai hírek.

Kolozsvár ápr. 29.

A kvóta Az osztrák kvótaküldöttség jelentését tegnapelőtt osztották szét a képviselőházban. A jelentés visszapillantást vet a kvótaküldöttség tárgyalásaira és arra utal, hogy a küldöttség kisebbsége a tárgyalások indítását kívánta, mert a küldöttségek megállapodásai a magyar kvóta csekély emelésével nem felelnek meg Ausztria érdekeinek. A jelentés felsorolja a

TÁRCZA.

Leánysors.

Irt: Br. Horváth Emil.

Mikor a szamosmenti kis falujából bekerült ide az emberrontás nagy Babelébe, az anyja, a ránczosképű vén asszony szokatlan gyengeséggel ölelte magához s egyetlen utravalóként sugta a fülébe — vigyázz magadra Katóka, főképp az urfik mián!

És Katóka megtartotta, a mit akkor fogadott a bucsuzás könnyhullatásos perczeiben. Hamvas-fehér arcával úgy járt-kelt itt a berregő, csengő, ezertorku élet közepette, mint egy kép azokból, a hol a kis Jézus van erősen virágos köntösben az ó-hitűek számára kiabrázolván. Ott világra ilyen angyalkákra akadhatni.

Voltaképen nem is vigyázott magára, hanem helyette nem csinált semmit. Már hogy a dolgát jól elvégezte, de azonkívül — semmit. Vasárnap délutánja sohse volt, a szakácsnének engedte a kimenőt, ki nagy virágos kalapjával magában kaczagva Katóka együgyűségén le nem írható grandezzaival lebegett ki a kapun, hol már várta a — tréniúhrer.

Katóka csak ült otthon egyedül a honiláda tulipánveres fedelén s álmodozott. Valami név-

telen, alaktalan semmi lopózott be a lelkébe s ingó-ringó hintálással suhant vissza Katóka lelke vissza a falubeli gyerekkor édes-bűvös emlékeihez.

... Tarka lepke kering a napon s a libák gágogva repdesnek a kövér vizes legelőn. Katóka meg hanyatt fekszik a domboldalon s suhogó vesszejével fenyegeti a gunárt, hogy — hess ide te! Aztán tovább nézi a színes kergetőző pillangót s csalja, csalogatja édes szóval, mézes csellel.

Pille, pille,
Aranypille...

S a nagy bolond lepke csak kering, kering; mind közelebb, egyszer csak egészen közel kerül. Olyan szép csillogó szeme van neki.

Ni, Katóka mindjárt megfoghatja! Aztán ismét fellebben, messzeszökve s az elszomorodott gyerek durczásan énekl a hívó csalogató danát:

Pille, pille,
Aranypille...

Valaki csenget a kapun. Katóka kifut s a mig a nehezen forduló závárt félre tolja, kinéz az üvegablakon. Valami urfi toporzékol erősen türelmetlenkedve. Katóka megismeri s végig szalad az agyán a gondolat, hogy ez az a szép urfi, a ki a kisasszonyhoz jár csaknem minden nap. Ennek is olyan szép nagy csillogó szemei vannak. Katóka nem meri fölemelni a tekintetét.

Nem meri megmondani neki, hogy nincs idehaza senki, hogy elmentek a zöldbe.

Hagyja, hogy bemenjen.

Mikorra visszajött, már ismét a ládáján ült s a pillénél időztek kúsza gondolatai, meg annál a két tekete csillogó szemnél melyet már rég nem tudott kivenni a fejéből. Ha megfoghatná, mint akkor a pillét akarta! Hogy az övé legyen, ha csak egy percre is! Hogy bezárja s csak akkor nyissa ki, mikor akarja.

— Katóka, jöjjön, nyisson kaput! szólta a fiu.

Katóka kiment. A jogász ur jó kedvében lehetett: egyet-kettőt csipett nagy kegyelmesen a leány tejteher puha arcán s körülölelte nagy tréfálkozva.

Katóka meg nem tudta mi van vele, csak odaomlott engedelmesen a fiu parfümös kabátjára. Ismeretlen vágyak sejtelmes csápjait bele-nyujtották szűzi tiszta vérebe s kezdték kiszivni. Helyét még valami erős háborgó elem foglalta el, hogy szinte beleszédült oktalan, kicsi feje.

A fiu menni akart. Sajnálta volna elszalasztani a perc hatalmas segítségét.

Szenvedélyesen sugta Katóka fülébe:

— Holnap este 10-kor! Szénatér 5. földszint.

Katóka alig tudta betenni utána a kaput. Ugy érezte, hogy a lelke is utána sétál annak a gangos, büszke járasu urnak, a ki fűtőrészeve sassirozott végig a gyalogjárón.

S aztán este is alig tudott beletalálni a helyébe. Egy befőttes üveget el is tört, a miért

két állam teherviselési képességének felderítésére nézve tett javaslatokat és konstatálja, hogy nagyon érezhető volt a közösen megállapított határozott kvótakulcsnak a hiánya s az osztrák küldöttség hiába igyekezett ezen az állapoton változtatni. Végül azt mondja a jelentés, hogy Körber miniszterelnök arra a kérdésre, hogy a kvóta megállapítására való állandó normák tekintetében tárgyaltak-e Magyarországgal és milyen eredménnyel, azt válaszolta, hogy folytak ugyan tanácskozások a magyar kormányval, de a jelenlegi időpont nem látszott alkalmasnak arra, hogy ebben a kérdésben állást foglaljanak. A küldöttség ezuttal is határozottan hangsúlyozza, hogy állandó kulcs megállapítása végett feltétlen szükség van a tárgyalások megindítására s azért újra felszólítja a kormányt, hogy a közösügyek költségeihez való hozzájárul: s rendezésére állandó kulcsot állapítson meg.

Idegenek nyilvántartása. Széll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter, már a múlt évben rendelet útján szabályozta az idegenek nyilvántartását, ez azonban csak ideiglenes természetű intézkedés volt, melynek helyébe már legközelebb új helyhatósági szabályrendelet fog lépni, melynek kidolgozását most fejezték be a belügyminiszteriumban. Ezzel kapcsolatban tervezik a vidéki nagyobb városokban és megyei székhelyeken a bejelentő hivatalok reformját is.

A honvédelmi miniszter javaslatai. Széll Kálmán miniszterelnök a Lovranában üdülő honvédelmi miniszter helyettesítésében szombaton két törvényjavaslatot terjesztett a Ház elé. Az egyik a népfelkelés fegyverkezésének részbeni biztosításáról szól. E javaslat 55.000 darab ismétlődő fegyver, 14.495 darab ismétlődő karabély és 7.000.000 darab tölténynek beszerzése és a költségek fedezése végett 5.939.000 korona hitel engedélyezését kéri. A hitelből 1.835.000 korona a pénztári készletből fedezendő és a honvédelmi tárca átmeneti kiadásai között elszámolandó. A szükségletnek nem fedezett része tekintetében felhatalmazást kér a javaslat a honvédelmi miniszter részére, hogy egyetértőleg a pénzügyminiszterrel, a szállító vállalatokkal akkép szerződhessek, hogy a vételárat 1902-től kezdve tíz évet meg nem haladó időn belül évi részletekben törleszthesse. Ebben az esetben a vételáron felül a hátralékos vételárból évi 7 százalékot meg nem haladó kamat is engedélyezhető és a hátraléknak lejárat előtt való teljes vagy részleges törlesztése fenntartandó.

kikapta a rendes tízperces szónoklatot a vásárnapi hangulatban leledző nagyságtól.

— Bárdy Jenő sokáig kártyázott az Európában. Volt vagy két vizsgapénze s az utolsó költsége, összesen vagy 80 frt s egy jó óra alatt elusztott a nasi vasin. Soha ilyen bolond szerencsétlenséget! Még szeretett volna tovább szerencsét kísérteni, de a hitelügyletek lebonyolítása nagyon nehéz vasárnap este a kávéházban. Csupa ismeretlen alak, a ki pénzt nem ad, csak vesz.

— Eh bien! gondolta, holnap sürgönyzők az öregnek. Talán kötélnek áll.

Halálos fáradtnak érezte magát. Mialatt az ajtaja zárját kereste, valami fehér csillogott meg a gang végén.

— Mi az? Mit akar! — ugrott oda a mozduló alakhoz.

Remegő, verejtékkiverte leány volt. Nem tudott az arcába nézni, állhatatosan takargatta a kendőjével.

— Kihez jött? Ki vagy?

A leány egy kisse megrázkódott, nagy kekes fényű szeméit felvetve a faggató fiura, csendesen szólt:

— Én vagyok, a Katóka!

És szavaiba belecsengett az eddigi élet minden tisztaságos emléke, s benne sirt a kétséges jövő szomorú előérezése.

És a fiu kinyitotta az ajtót, Katóka meg csak ment-ment utána; s lelkeében megcsendült a csapongó, himes lepke csalóka dalának fülbe-mászó ritmusa:

Pille, pille,
Aranypille...

A másik törvényjavaslat a honvédelmi miniszterium részére még ez évre 484.784 korona; a belügyminiszterium részére 6800 korona póthitel engedélyezését kéri. E 491.584 korona összeget kitévő póthitelek a pénztári készletekből fedezendők.

ORSZÁGGYÜLÉS.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, ápr. 27.

Az Adria tárgyalása alatt a mai ülés volt határozottan a legérdekesebb. Nem azért, mert ma a néppárt teljes erővel rukkolt ki, hanem mert a vitát az érdeklődés tárgyalás medrébe terelték vissza nagyhatású felszólalásaikkal Hegedüs Sándor miniszter és Széll Kálmán miniszterelnök.

A t. néppárti urak ugyanis a »gyanúsítás« szót az utóbbi időben már oly sűrűn alkalmazták parlamenti szótárukban, mintha az egyértelmű volna az egyházpolitika revíziójával. Ez ellen kelt ki a két miniszter, a jobboldal zajos helyeslése között.

A néppárt különben ma ugyancsak vezetett: feliratkoztak valamennyien és ma közülök öten is beszéltek.

A karzat sem közömbös a tárgyalások iránt. Napról-napra szép asszonyokkal telik meg; a hegy és az ifjabb honatyák bucsut járnak a lépcsőkön, hogy a karzaton vigasztalódjanak, a miért a tavaszi napsugárt a vaczi-utcán nem élvezhetik.

A karzat legsűrűbb látogatója különben Pichler Győző, a ki a ciklus utolsó napjaiban mindenhonnan kiveszi a maga részét. Beszél, agitál, udvarol és készül — a bukásra.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Párizs, Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán, Hegedüs Sándor, Lukács László, gróf Széchenyi Gyula, Darányi Ignác.

Az interpellációs könyvben gróf Zichy Aladár interpellációja van bejegyezve Pikler egyetemi tanár előadásai és nyilatkozata tárgyában.

Széll Kálmán miniszterelnök a maga és a honv. miniszter nevében, a honvédelmi miniszteriumban történő beruházásokról és a népfelkelők felszereléséről törvényjavaslatokat nyújt be. Kiadatott a véderő- és pénzügyi bizottságnak.

Az Adria szerződése.

Farkas József kijelenti, hogy a néppártot az Adria elleni vitában nem antiszemitizmus vezeti. Hogy ő nem antiszemita, például hozza fel, hogy egy Feil Hermann nevű zsidó korcsmárosnak feleséjét ad és igazságtalan megadóztatása ellen ő szerzett neki orvoslást. Arról nem tehetnek, hogy az Adriában tulnyomólag zsidók ülnek. Ők elvi küzdelmet folytatnak az Adria ellen. A szakaszt nem fogadja el.

Rakovszky István: Két jelszó dominálja most a közéletet: az agrarizmus és a merkantilizmus. Nos, az agráriusok 1789-ben Franciaországban és 1848-ban Magyarországon lemondottak önként ősi előjogaikról. A merkantilisták a tiszta munka don Quijote-jei bennülnek az Adriában és nyomorult 200.000 koronáról sem tudnak lemondani. Az állam eddig semmiféle közlekedési vállalatnak sem adott adómentességet, de az Adriának megadta, holott sem a Lloyd, sem pedig a magyar-horvát hajótársaság sem kapja meg.

A 27. §. beleütközik az 1848-iki egyenlő teherviselésről szóló törvénybe, a melyet Kossuth Lajos iktatott be. Szemrehányást tesz a Kossuth-pártnak, hogy nem védi meg Kossuth hagyományait és a néppártot mostani küzdelmében is magára hagyja.

Madarász József: Ebben igaza van!

Rakovszky: A 27. §. a hazátlan nagy töké megnyilatkozása. Itt milliókat szereznek és aztán külföldön költik el. Emlékeztet Mirabeaunak egy konventi beszédére, a melyben azt mondta,

hogy Franciaországban 3 néposztályt ismer: koldusokat, olyanokat, a kik az államtól fizetést huznak és tolvajokat. Itt is látja ezt a 3 osztályt: olyanokat, a kik az államtól koldulnak, a kik fizetést huznak; a harmadikról nem akar szólni. Határozati javaslatot nyújt be, a mely szerint tekintse a Ház az ország nyomorát és a 27. §-t ne szavazza meg. (Eljenzés a néppárton.)

Győry Elek kijelenti, hogy a függetlenségi Kossuth-párt mindig megtette és most is megteszi kötelességét e javaslatnál is. Egyáltalán mindig folszólal Kossuth elvei érdekében. (Helyeslés a szélbalon.)

Zichy János gróf: 1891-ben, a midőn az Adria gyenge volt, 570 ezer forint szubvencziót kapott. Most virágzásának korában többet kap. Hol itt a konzekvencia? A szegény embernek az utolsó párnáját is elviszik, míg a gazdag társulat szubvencziót és adómentességet kap. Ezt a törvényjavaslatot nem a saját kezdeményezéséből, hanem idegen befolyás pressziójára terjesztett be a kereskedelmi miniszter. Politikai körökben sokat suttognak erről. Nem fogadja el a szakaszt.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: T. képviselőház! Kötelességemnek ismerem, még a vita bezárása előtt beszélni. (Halljuk! Halljuk!) Fel akarom ölelni a tárgyat a maga objektív-társában és egészében, azonban nem e perczben; e perczben csak egy nyilatkozatot vagyok kénytelen és köteles tenni. (Halljuk! Halljuk!) Tegnap t. i. Major Ferencz képviselő ur, ma pedig Zichy János gróf képviselő ur cselezásokat, gyanukat emlegettek, a melyek állítólag befolyást gyakorolhattak ennek a törvényjavaslatnak és különösen a törvényjavaslat ezen intézkedésének létesítésére. Major Ferencz képviselő ur tegnap pláne pártkasszáat is emlegetett, ma Zichy János képviselő ur baráti és nem baráti körökben való suttogásokat.

Bocsásson meg a t. képviselő ur, ugy saját méltóságát, mint a magunk méltóságához mérten azt hiszem, hogy vagy tovább kell menni és itt meg nem állani, vagy idáig el nem menni. A kormány részéről és a magam nevében a leg-határozottabban kijelentem, hogy itt abszolute semmiféle magánérdekről vagy pártérdekről sem anyagi, sem erkölcsi tekintetben abszolute szó nincs, nem volt és nem lesz. Kérem e nyilatkozatomnak tudomásul vételét. (Helyeslés a jobboldalon.)

Zichy János kijelenti, hogy senkit sem gyanúsított.

Széll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! Tegnap erről a kérdésről Major Ferencz képviselő ur pár megjegyzésében futólagos, szaggatott és burkolt kifejezésekkel nyilatkozott, a melyek azonban, mert mondattak, bizonyos gyanúsító szándékkal voltak mondva. Mert én úgy fogom fel az efféle nyilatkozatokat a magánéletben és a közéletben minden helyen, minden időben, minden kérdésben, hogy ha én valamely gyanúsítást el nem hiszek, akkor azt fel sem említem, (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) de ha valamely gyanúsítást vagy gyanakodást felemlítek, vagy csak alludálok rá, akkor, bocsánatot kérek, már azonosítom agamat azzal a gyanúsítással. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) És én most a kereskedelemügyi miniszter ur nyilatkozata után nem is szóltam volna, előbb meg azért nem szóltam, mert nem voltam jelen, a mikor Major Ferencz képviselő ur azokat a megjegyzéseket tette. És nem szándékosan nem voltam jelen, hanem a ki ott a miniszteri szoba előtt néha megfordul, az tudja, hogy énnekem folytonosan dolgaim vannak. Itt vagyok a Házban, de folytonosan dolgom van künn, a mikor nem ülök ezen a helyen és a mikor reszszort-kérdés tárgyaltván. akkor nem kell szólanom. De most jelen lévén Zichy János gróf t. képviselő ur be-

széde alatt hallottam, a mit előbb mondott. Ő azt mondta: Én nem akartam gyanusítani, csak felemlítettem, hogy ilyen gyanakodás van. No hát, bocsánatot kérek, ha t. barátom — és sajnálom, hogy ő tette — szintén érdemesnek tartotta ilyen, megengedem, nagyon sima, nagyon burkolt, susogó modorban ezt a gyanakodást felemlíteni, most már kötelességem nyilatkozni.

Ezennel kijelentem, akárki lehet ezen szerződésről bármi nézetben, méltóztassék ezt a szerződést a maga érdeme szerint megítélni; de ne méltóztassék összeköttetésbe hozni semmitféle mellétekintettel, (Élénk tetszés a jobboldalon.) semmitféle párttekintettel, semmitféle választási ügygyel. Mert én ezennel kijelentem egész határozottan és komolyan, hogy azzal semmitféle összeköttetésben nincsen Nekem tudnom kellene róla; pedig én az Adria embereivel és uraival soha nem tárgyaltam, soha szóba nem álltam, soha velök nem beszéltem senkivel közülök és azokat, a kik tulajdonképpen intézik az Adria ügyét, — nem azokat, a kik képviselők, a kik itt ülnek, mert azokat ismerem — de azokon kívül egyetlen-egyet közülök nem is ismerek, soha nem is láttam. Méltóztassék ezen nyilatkozatot tudomásul venni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Major Ferencz személyes kérdésben kijelenti, hogy nem akart gyanusítani. (Elentmoudás jobboldal.)

Rakovszky István: A miniszterelnöknek a kereskedelmi miniszterhez kellett volna szavait intézni. Visszautasítja a miniszterelnök azon vádját, hogy ő gyanusít. Soha senkit becsületében nem bántott. Ha a szabadelvűpárt eltűrte azt, hogy a kereskedelmi miniszter becsületéről büntetlenül taragjanak rossz élczekek, akkor egyebet is zsebre vághat.

Szell Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! En sem nem szoktam meghátrálni, sem nem vonakodom attól, hogy beismerjem, ha valaki valamivel vadol, hogyan értettem vagy nem értettem valamit, mondtam-e vagy nem mondtam-e azt. Én világosan beszéltem és Rakovszky képviselő urra vonatkozólag semmitféle alluziót nem tettem. Világosan beszéltem s azt mondtam: szólok, mert Major és Zichy János képviselő urak emlékeztek meg erről a dologról. Megmondtam tehát, mi indít engem szólásra. Csakis ennek a két képviselőnek megjegyzései indítottak arra, hogy az előbbi kijelentést megtegyem.

Én nem azt mondtam, hogy suttogások történtek bárkinek a részéről is. Én azt mondtam, hogy ha Major Ferencz és Zichy János t. képviselő urak maguk nem is akartak gyanusítani, de azt mondták, hogy ilyeneket beszélnek vagy ilyenekről hallanak (Mozgás és zaj balfelől.) és midőn ilyen suttogásokról itt ily megjegyzéseket, ilyen gyanusító éllel formálnak, az által azonosítják magukat velük. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Én azt egészen elfeledtem, arra nem is emlékeztem, a mi a mult hetekben történt e dolog körül.

Hiszen az más természetű volt, arra kitérni tehát nem is volt okom. Nem is volt alkalmain s nem is volt szándékom arra semmitféle alluziót tenni. De nem tehetem, hogy Rakovszky István képviselő ur felszólalását és felszólalásában foglalt egy megjegyzést viszontmegjegyzés nélkül hagyjak. Rakovszky István képviselő ur azt mondta, hogy, ha ez a szabadelvűpárt eltűri, hogy oly természetű élczekek csináljanak, akkor tűrjön el mást is. A szabadelvűpárt nem hagyta magán és nem tűrte el ezen élczet; (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) sem a miniszteren, sem magamagán nem hagyta. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

Mert a szabadelvűpártban az történt, hogy azon illető képviselő és tagja ezen pártnak, a

ki azt a meggondolatlan és rossz élczet csinálta, nyíltan, határozottan és komolyan (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) kijelentette ezt; bocsánatot kért és azzal expiált. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) És higgye el a t. képviselő ur, hogy ha az a képviselő ezt nem tette volna, akkor a szabadelvűpárt ezt nem hagyta volna annyiban. De a mikor az a képviselő ur odaáll és azt mondja: »én nem akartam bántani, nem akartam gyanusítani; semmi ilyen szándékom nem volt; én beismerem hibámat és bocsánatot kérek érte«: akkor, bocsánatot kérek, nem lehet azt mondani, hogy a szabadelvűpárt magán hagyta azt az élczet. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Ezeket tartottam kötelességemnek kijelenteni. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Mozgás és zaj balfelől.)

Zichy János gróf fentartja azon állítását, hogy beszédében gyanusító tendencia nincs.

Molnár Jenő nem járul hozzá a szakaszhoz, a mely jogosulatlan előnyöket nyújt az Adriának. Mas törvényt mindig megváltoztathat a Ház, de ezt nem, mert ez kétoldalú szerződés. Nem fogadja el a szakaszt.

Kubina János röviden kijelenti, hogy nem járul hozzá a szakaszhoz.

Páder Rezső szeretné, ha az ellenzék vállvetve küzdene a sérelmes javaslat ellen. A néppárt így egyedül maradt, de azért mindent elkövet, hogy az országot a javaslat káros voltáról felvilágosítsa. Nem fogadja el a szakaszt. (Helyeslés a néppárton.)

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után.

Visontai Soma: Az országban oly hangulat uralkodik, a mely ellenzi a törvényjavaslatot. Ez óvatosságra int. A törvényjavaslatért magáért nem a miniszter, hanem az egész kabinet felelős. Behatóan bírálja a szakaszt és végül kijelenti, hogy azt nem fogadja el.

Interpelláció.

Gróf Zichy Aladár a következő interpellációt terjeszti a közoktatásügyi miniszterhez:

1. Van-e tudomása a vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak arról, hogy a »Hazánk« című napilap tegnapielőtti számában Pikler Gyula egyetemi tanár urról azt írta, hogy ő egyik előadásában ezt mondta volna: »Az én célom az, hogy az önök szívéből az ilyen kicsinyes fogalmakat mint a haza, nemzet kiirtsam« és hogy nevezett tanár ur szerint »a vallás az emberi butaságnak és korlátoltságnak egy megnyilatkozása«.

2. Akár van, akár nincsen tudomása a miniszter urnak ezen közleményről, szándékozik-e vizsgálat tárgyává tétetni, hogy Pikler tanár ur csakugyan mondtotta-e a neki tulajdonított szavakat vagy ezekhez hasonlókat és ha igen, helyesli-e azokat, avagy szándékozik-e ellene erélylyel eljárni, hogy az egyetemen ily haza, trón- és vallás-ellenes tanok ne hirdethessenek.

Az interpellációt kiadják a vallás- és közoktatásügyi miniszternek.

Elnök az ülést bezárja.

Alispán-jelölés.

Kolozsvár, április 28.

Mozgalmas képet mutatott ma Kolozsmegye székháza. Már 9 óra után nagy számmal gyűlekeztek a megyebizottsági tagok, hogy a gr. Lázár István eltávoztával megürült alispáni állásra jelöltet állítsanak.

A mai napra kitűzött értekezlet összehívásának okát az képezte, hogy az előző értekezleten történt azon megállapodást, mely szerint Kolozsmegye alispánjául Dózsa Endre orsz. gyűlési képviselő jelöltetett, a megyebizottság egy másik nagy része nem tekintette óhajtságával meggyezőnek.

A 10 órakor megnyitott értekezlet elnökeül Barcsay Domokos megyebizottsági tag indítványára Szacsavay Sándor megyebizottsági tag választott meg.

Szacsavay Sándor a biz. tagok üdvözlése mellett az értekezletet megnyitván, örömeinek ad kifejezést a felett, hogy a biz. tagok oly nagy számmal jelentek meg, a mi a megye ügyei iránti nagy érdeklődésükről tanuskodik. Ismerteti, hogy az értekezletnek egyetlen tárgya az alispáni szék betöltése. Szükség volt az értekezlet összehívására, mert voltak ugyan alispán-jelölés tárgyában korábban is értekezletek, de azok a közóhajtságnak egészen nem feleltek meg. Felkéri a bizottsági tagokat a tárgyhöz hozzájárulásra.

Matskássy Pál előadja, hogy a főispán elnöksége alatt tartott előző értekezleten azért nem szólt fel, mert Dózsa jelölése meglepetésszerűen jutott tudomására. Elismeri, hogy hibázott azzal, hogy akkor nem adott nézetének kifejezést, de nem ismeri el ezzel azt, hogy az előző értekezlet megállapodása reá nézve — a fel nem szólaltakra nézve — kötelező legyen. Kötelességének tartja az akkori fel nem szólásával elkövetett hibáját helyrehozni. Előadja, hogy a megye közönsége mindig loyális volt tisztviselőivel szemben, a jelenlegi tisztikar iránti elismerésének is többször adott a megye közönsége kifejezést, midőn a számonkérőszék jelentései alapján tevékenységüket, buzgósságukat munkásságuknak jegyzőkönyvbe iktatásával honorálta. Azt tartja, hogy igenis van alkalmas egyén a tisztikarban, ki az alispáni szék betöltésére érdemes, és ez Csizsár Gyula főjegyző, ki gr. Lázár István eltávoztása óta végzi az alispáni teendőket, még pedig közmegegyezésre. Csizsár Gyula már 18 év óta áll Kolozsmegye szolgálatában, ez idő óta mindig arról volt ismeretes, hogy kötelességét lelkiismeretesen és teljes odaadással teljesítette. Őt tartja tehát az alispáni állásra jelölendőnek, s az előző értekezleten való föl nem szólásával elkövetett hibáját azzal kívánja jóvátenni, hogy Csizsár Gyulának az alispáni állásra jelölését ajánlja. (Hosszas éljenzés.)

Sombory Lajos kijelenti, hogy az előző értekezleten nem volt jelen. Ugy Dózsa, mint Csizsár jelölését tiszteli, mert beismeri alkalmasságukat, de a mostani értekezletet indokolatlannak tartja, s Dózsa jelöltségének főtartását kívánja. Kéri, hogy a folytonos értekezletekkel ne tegyék kortestanyává a vármegyét.

Gr. Bethlen Ödön tiltakozik az ellen, hogy kortestanyának nevezzék a megyét. A jelenlegi értekezlet nem conventiculum, hanem egy a megyebizottsági tagok óhaja folytán ugyancsak megyebizottsági tagok által összehívott értekezlet, melyre az összes megyebizottsági tagok meglettek hiva. Bocsánatot kér izgatott szavaiért, egyben kijelenti, hogy nem az értekezlet fog dönteni, hanem a választás.

Röviden szól a tárgyhöz, előadja, hogy a tisztelt ellenpárt egy körlevelet bocsátott ki; ha az loyális egyszerű kortes-eszköz, az előtt meghajlik. A Dózsa jelölő értekezletre az áll a körlevélben, hogy a főispán elnöksége alatt volt az értekezlet. Ha a körlevélben foglalt azon kijelentés, hogy az előző értekezlet a főispán elnöksége alatt tartatott, kortesfogás akar lenni, ez ellen tiltakozik, ily czélból a főispánra hivatkozni nem engedhető meg; hivatkozik a főispánnak ismert pártatlanságára, melyet választásoknál mindig tanusított. Különbön kijelenti, hogy a főispántól magától is hallotta jelen alkalmából is, hogy a választásnak szabad folyást enged. Csizsár Gyula jelölését ajánlja. (Zajos éljenzés.)

Gaál Elek kijelenti, hogy oly kvalifikált embert kíván alispánul, ki birtokos is. Nem tartja helyesnek a mai gyűlés összehívását, a körlevelet a jelen értekezlet meghívójával magyarázza. Kifogásolja a meghívót, — mert azon négy oly egyén van aláírva, kik az előző értekezleten nem szólottak. Dózsa jelölése mellett foglal állást.

Matskássy Pál Gaál Elek felszólalására hivatkozik az általa már elmondottakra.

Ferenczy Lajos kijelenti, hogy az előző értekezleten jelen volt, azonban nem vállalt kötelezettséget, mert tévesen volt informálva; ugyanis azon hírt terjesztették el, hogy Csizsár visszalépett az alispáni állásra jelöltetéstől, mely hír nem bizonyult valóznak. Ezért volt lépésük korrigálandó, ezért kellett összehívni a jelen értekezletet.

Ezután ismét Gaál Elek, majd Farkas Géza szóltak fel Dózsa Endre jelölése érdekében.

Deésy Gyula előadja, hogy ő is hallgatott az előző értekezleten, mert el volt terjedve a hír, hogy Csiszár Gyula lemondott, mely hír nem bizonyult valósnak. Tévedésbe volt különben ejtve az által is, mert a dolog úgy volt feltüntetve, hogy hivatalos értekezletről van szó. Gaál Elek felszólalására válaszolva, a birtokkál szembe állítja a munkát, és kérdi, hogy vajjon az, hogy valakinek nincsen a megyében birtoka, elég ok-e arra, hogy becsületes, karakteres, buzgó 18 évi működését ne méltanyoljuk, őt az alispáni állásra jelölésből kizárjuk? Csiszár jelölését és támogatását ajánlja.

Dr. Albrecht Lajos: Tisztelt értekezlet! Minden értekezlet, mely választási kérdésekben selectio folytán alakul a választók egyeteméből, többé-kevésbé a választási szabadságot sérti, mert a választói jog szabad gyakorlatát befolyásolja. Ez okból nem vettem részt az alispáni szék betöltése kérdésében tartott második értekezleten. Most, mikor a választók egyetemének alkalom adatott a megnyilatkozásra, eljöttem, hogy elmondjam szerény nézetemet.

Az önkormányzati igazgatás sikere első sorban a tisztí kártól függ. Arra való, reátermett tisztikar képzésének elengedhetetlen feltétele, hogy üresedés esetén a tisztikar saját kebeléből egészítse ki magát. E feltételt feladni, ez elv alól kitérni csak akkor szabad, ha a tisztikar saját kebeléből nem egészítheti ki magát vagy azért, mert értelmi erőben gyenge, vagy azért, mert erkölcsi és megbízhatósági szempontból hozzá kétely fér. A jelen esetben nem látok okot fenforogni a kiegészítési elv megtörésére, nyugodtan maradhatunk tehát a fokozatos előléptetés mellett, mely a tisztikart önértékében és akaraterejében megerősíti s a nagy adminisztrációs feladatok teljesítésére még inkább ambicionálja. Az alispáni szék mintegy legitim várományosa rendszerint a főjegyző, ez foly a szervezetből s a törvényből, mely a főjegyzőt az alispán alteregojává teszi. Ugy tudom, hogy egy szűkebb értekezlet a főjegyző urat az alispáni állásra már jelölte is. A későbbi eltérés okát nem tudom. Hallottam, hogy a főjegyző ur nem tud reprezentálni. A reprezentálás szálló ige lett s mint a fürgeleg járta be a vármegyét. De a reprezentálás fogalmi jelentőségével alig törődött valaki. Tisztelettel előrebocsátom, hogy nem fizikai imponálásról, nem díszmenet rendezéséről, hanem az adminisztráció vezetéséről van szó. Az alispán az önkormányzat első tisztviselője. Ezt az állást az fogja valóban reprezentálni, ki az állással járó jogokat teljes mértékben gyakorolja, a kötelességeket teljes mértékben teljesíti. A ki a jogokat nem gyakorolja, a jogokból felad, a ki a kötelességeket nem teljesíti, a kötelességek egy részét magáról lerázza: az nem fogja ezt az állást igazán reprezentálni, legyen bármily dalia, legyen bármily hódító jelenség. A főjegyző ur eddigi működéséből, széles elméleti és gyakorlati képzettségéből okszerűleg csakis azt lehet következtetni, hogy az alispáni állást a jelzett értelemben betölteni és reprezentálni képes.

Hallottam azt is, hogy a főjegyző urban nincs erély. Attól függ, hogy mit értünk erély alatt?

Egy imperiummal felruházott s kiválóan imperális jellegű hivatali állást erélylyel az tölt be, ki fellelé és lefelé pártatlan tud maradni, a törvényt mindenivel megtartja, az igazságot követi s a kit nem kábit el sem a hatalom nymbusa, sem a népszerűség kaczer mosolya. Már pedig ily értelemben az erélyt, a szerénységgel a keresetlen egyszerű modorral, mely tulajdonait a főjegyző urnak nagyrabecsülöm, össze tudom egyeztetni.

En mindenkinél választói jogát tiszteletben tartom, a magamét meg függetlenül legjobb meggyőződésem szerint kívánom gyakorolni. Ezt követve, tisztelettel ajánlom az alispáni székre Csiszár Gyula megyei főjegyző urat.

Végül dr. Bernát Albert kéri, hogy az alispáni szék betöltésével megüresedő többi állásokra is hirdetessék ki jövő hóban a pályázat. Az értekezlet elhatározza, hogy ez iránt a főispán urhoz kérelmet intéz.

Elnök ezután kijelenti, hogy a többség az alispáni állásra Csiszár Gyula ajánlja. Ezzel az értekezlet véget ért.

Az értekezleten jelen voltak: Szacsavay Sándor, Matskassy Pál, Barcsay Domokos, br. Wildburg Aladár, Sombory Lajos, gr. Bethlen Ödön,

dr. Bernát Albert, Rosenberger Mátyás, Rosenberger Ignác, Rosenberger Mór, Ferenczy Lajos, Ferenczy József, Ferenczy Gyula, Deési Gyula, Északi Károly, Bidermann Alajos, Fehér Gergely, Nagy Lajos, Fekete Ferencz, Fekete Gyula, Irsay József, Kántor József, dr. Halász János, br. Györffy Géza, Gallus Viktor, Beretzky Lajos, Buzás Márton, Szilágyi Károly, dr. Pavlik Sándor, Páska Zoltán, Hadházy Sándor, Csiky Emánuel, Szilágyi Károly, Weisz József, Grosz József, dr. Tóth Endre, Szász Károly, dr. L. Hegedüs Árpád, Buci József, Bonis István, Münstermann Győző, dr. Wendelin Arthur, Bogdánffy Gábor, Veszprémi Antal, Reich Albert, Zabulik László, Sándor Imre, Kócsi Géza, Betegh László, dr. Ignác István, Deák Márton, Gaál Elek, Gaál Albert, Lázár Aurél, Fintha Endre, Szász Ferencz, Kertész Samu, Sugár József, Sugár Benjámin, Emmerling Rezső, Tokay Ferencz, Vajda Kálmán, Guttman David, Kőváry Arthur, Leb Márton, Hatfaludi Mór, dr. Nyerges Zsigmond, Farkas Albert, dr. Tamás Simon, dr. Matusovszky András, Rónay Elemér, Farkas Károly, dr. Albrecht Lajos, dr. Bakó András, Papp Miklós, Dregán László, Sikó Lajos, Gaál Péter, Rohonczy Zsigmond, dr. Tóth Gábor, Biedermann József.

Az Erdélyi Irodalmi-Társaság felolvasó ülése.

Kolozsvár, ápr. 29.

Az Erdélyi Irodalmi-Társaság vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta meg felolvasó ülését a városháza közgyűlési termében.

A felolvasó ülés rendkívül érdekes tárgyszorozata igen szép számú hallgatóságot gyűjtött össze. Diszes és előkelő hölgy közönség foglalta el a gyűlésterem első padsorait. Nagy számmal volt képviselve mindkét nembeli ifjuság, a mely oly lelkes látogatója mindig az Irodalmi-Társaság elővezetés felolvasó üléseinek.

Az elnöki tisztet Éjszaki Károly, a Társaság veterán tagja töltötte be s körülötte foglaltak helyet az Irodalmi-Társaság rendes tagjai.

Az elnök rövid megnyitója után De Gerando Antonina rendes tag olvasta fel rendkívül érdekes tanulmányát „Prévost M. Frédéric és Leája” címmel. Az emelkedett szellemű és széles látókörű író, kinek a legnemesebb célok szolgálatában kifejtett buzgó irodalmi működése a legszebb összhangban állt mindig a pedagógiai téren tanúsított munkásságával, e tartalmas értekezésében igen érdekes tárgyról szólt az ő vonzó modorában. Ismertette Prévost Marcelnek műveit, melyekben a feminizmus eszméje jut kifejezésre.

Prévost Marcel e két kötetében a tenizmus buzgó apostolait szerepelteti. Egyikük Pirnitz Romaine — a ki Budapesten született 1851-ben — iskolát nyit Parisban, de sok ellensége támad, a maradiak, a hivatalos körök, az egyházi emberek, mind ellene vannak és végre is szomorú véget ér. Azok a nők pedig, kik a Pirnitz oldalán működtek, — köztük Fréderique és Léa is — ezer meg ezer különböző eseményen át, melyek a regény szálait alkotják, mind tragikusan végzik be önfeláldozó életüket. Prévost Marcel szívének meleg szeretetével teremtette meg és a legrokonszenvesebb színekkel rajzolta ezen alakjait, az uttörők sorsát tárta fel regényében, azon uttörőket, kik a küzdelem hevében gyakran tulmennek a célon, előbbre vevve ugyan az eszmét, melyet szolgálnak, de maguk elbuknak a küzdelemben. Egy szép korszak hajnalhasadását sejteti velünk Prévost Marcel regénye, és azért oly kedves, mind a mellett, hogy oly szomorú. Ezen eszmei tartalma mellett, ritka művelzetet nyújt remek irányával, s a nyelv művészi kezelésével, a mi mind a francia génusz ihletésére mutat. Prévost Marcellel a francia irodalom ismét visszatér régi hagyományához, a világos, szabatos külalakhoz, mely keresztül hagyja sugározni az eszmét, a maga teljes valóságában és meggyőző igazságában.

A közönség mindvégig általános figyelemmel

hallgatta az érdekes és szépen előadott felolvasást, melyet zajos eljenzés és taps honorált. Éjszaki elnök megleghangu köszönetet mondott De Gerando Antoninának becses és tanulságos felolvasásáért.

Utána Versényi György olvasott fel négy hangulatos szép költeményt: Az aradi várkert hársai, Tüzek a patak partján, Aranyások és Detonata címmel. A költemények mélabús hangja, eleven színei igen megragadták a közönség figyelmét és élénken megtapsolták az érdekes szerzőt.

Kovács Dezső, a jeles novellista „Este” címen olvasott fel egy pompásan megírt mély, benső igazsággal teli igen szép elbeszélést. — Egy elpusztuló udvarház öreg szolgájának rajza ez, a kinek morózus keserősége alatt szívének melegsége és rendíthetetlen hűsége rejtőzik. Az igazi jellemzés mesteri vonásaival megrajzolt alak megkapó elevenességgel domborodott ki ez elbeszélésből, melynek vonzó baját a szerző közvetlen előadási modora igen szépen érvényesítette. A novellát, mely egyike Kovács Dezső legszebb műveinek, nagy élvezettel hallgatta a közönség és zajos tapsokkal adott kifejezést tetszésének.

Végül Apáthy István rendes tag, a nagy tudomány egyetemi professzor olvasta fel *Tűző ifjuság* című szép költeményét. A poezis bájával ékes mély reflexiói a költeménynek nagy hatással voltak a közönségre, mely zajosan megélenezte a poétalelkű tudóst.

A felolvasó ülés Éjszaki elnök záró szavaival ért véget.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

Budapest, ápr. 29. Daniel Gábor elnöke alatt ülésezett ma a képviselőház.

Az Adria-javaslatnál

Kálmán Károly a javaslatot a Bánffy-rendszer utolsó árnyának tartja.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter kijelenti, hogy nem védi az Adriát, de a szerződést, mely a hazai kereskedelmet istápolja, jelentősnek tartja. Új hajók és megszorított járatok képezik a kedvezmények ellenszolgálatát. Adómentességet kaptak már más hajózási vállalatok is. A tengerészeti hajózási üzlete szeszélyes. Adatokkal bizonyítja, hogy csak a legutóbbi időkben lendül föl az Adria is.

Eddigélé folyton deficittel küzdött s ha a jelenlegi háborús idők elmúlnak, ismét beáll a stagnálás időpontja.

Kedvezőbb szerződést nem tudott megkötni, de ezt meg kellett kötnie kereskedelmünk és iparunk érdekében, mert ezáltal a szegényebb néposztály érdekei is megóvatnak.

A miniszter hatásos beszédét nagy eljenzéssel fogadták.

Az ülés tovább foly.

Megczáfolt híresztelés.

Budapest, ápr. 29. Egy budapesti hírlapíró ma fölkereste Lovranában Fejérváry Géza báró honvédelmi minisztert, ki kijelentette előtte, hogy az a híresztelés, mintha nyugalomba akarna menni, nem felel meg a valóságnak; a mig a kardot forgatni tudja — ugymond, — addig nem megy nyugalomba, mert a munka nemese. Május 7-én Budapestre fog jönni a miniszter, hogy ő Felsége előtt megjelenve, a nagy kegyet megköszönje. A miniszter különben már teljesen egészséges és kitűnő színben van.

Tüntetés az egyetemen Pikler ellen.

Budapest, ápr. 29. Az egyetemen ma délbén *Pikler Gyula* dr. előadást akart tartani. A Pikler-párti hallgatók át akarták nyújtani kétszázhusz aláírással ellátott bizalmi nyilatkozatukat, mire az ellenpártiak botokkal berohantak a terembe és a Pikler-pártiakat „*Éljen Istóczy!*” „*Le a szidókkal!*” „*Le az istentagadókkal!*” kiáltások közt kiverték a teremből. Pikler nem tarthatott előadást.

A Pikler-pártiak a képviselőházba mentek s ott fölkérték *Vései József* képviselőt, hogy vezesse őket a kultuszminiszter elé.

Tüntetés a pozsonyi németek mellett.

Pozsony, ápril. 29. Tegnap este a pozsonyi polgárság német elemei ellentüntetést rendeztek azoknak, kiket a magyar jogásziljúság a minap megabczugolt. A több száz főre menő tömeg, mely jobbára iparosok- és üzletemberekből állott, *Simonyi* lakása előtt megállott, hol *Simonyi* beszédet tartott a tüntetőkhöz az ablakból. Rendezés nem történt.

HIREK.

Kolozsvár, ápr. 29.

— **Székely kongresszus Kolozsvárt.** Az Erdélyi Kárpát-Egyesület *székely kongresszusának* ügyében ma érkezett meg *Hegedüs Sándor* kereskedelemügyi miniszter válasza, melyben elismeréssel veszi tudomásul az E. K. E. által a székelység anyagi helyzetének javítására megindított legújabb mozgalmat, melyet — mint minden a jelzett cél elérésére alkalmas kezdeményezést — *készséggel támogat.* Egyben felkérte az E. K. E.-t, hogy a támogatás módjait megállapíthatása végett, a kongresszus részletes programját terjessze fel. A székely vármegyék mindegyike már csatlakozott a mozgalmhoz. A főispánok közül *Potsa József* v. b. t. t. és *Hollaky Arthur* nyilatkoztak helyeslőleg a kongresszus megtartásáról. Érdekes, hogy a székely községek nagyrésze gyűlést tartott e tárgyban és halomszámra érkeznek a javaslatok a kongresszusra, melyet *székely országgyűlésnek* neveztek el. Az E. K. E. a legkövetkezőtől gonddal készíti elő a gyűlést és e tárgyban érintkezésbe lépett már majdnem minden érdekelt székely hatósággal. A székely kérdéssel foglalkozó szaktérfiak is benyújtották javaslataikat, sőt egészen új eszmék merülnek fel. Például *Bezerédi Pál* selyemtenyészési főfelügyelő a selyemtenyészéstről nyújtott be indítványt. A legkülönösebb a dologban, hogy azok a testületek, melyek eddig csak elméletileg foglalkoztak a székely kérdéssel, egyszerre mind székely kongresszust akarnak tartani. Így az O. M. G. E., a székely-egylet, a székely-kamara. Erre vonatkozólag mindnyájan írtak az E. K. E.-hez, hogy talán nekik kellene ezt a kongresszust megrendezni. Az E. K. E. megnyugtatta mindenkit, hogy a kongresszus határozatainak végrehajtásában úgy is minden egyesületnek része lehet, s ezért a kongresszust az E. K. E. feltétlenül megrendezi, azonban ebben támogatásukat a legszívesebben veszi.

— **Barcsay Domokos** orsz. képviselő ma Budapestre utazik, hogy holnap részt vegyen a párisi magyar kiállítás mezőgazdasági részének megnyitásán. *Barcsay* tudvalevőleg jury tag volt a párisi kiállítás erdészeti osztályában és ebben a minőségben kapott meghívást a holnapi ünnepélyre. A bánffyuhunyadi kerület orsz. képviselője egyuttal részt vesz a holnapi udvari bálban.

— Dr. Halász Ignác emlékezete.

A kolozsvári egyetem tanárjelölt ifjúsága május hó 5-én (vasárnap) d. e. 11 órakor a városház disztermében az elhunyt egyetemi tanár, *Halász Ignác* dr. emlékezetére, gyászünnepélyt rendez. Az ünnepélyt — *Antalffy* Endre tanárjelölt megnyitja után — *Majoross Béla* bölc. kari hallgató emlékbeszéde fogja kitölteni, ki az elhunyt professzort, mint embert, tudóst és tanárt fogja méltatni. *Bodor* Aladár tanárjelölt pedig saját, ez alkalomra írt költeményét fogja felolvasni. Az ünnepélyre, a melyre a gyászoló családot és az egyetemi tanárokat külön hívták meg, — az elhunyt kiváló tudós minden tisztelőjét szívesen látja a rendezőség.

— **Vasuti fölüljáró hid.** Népes küldöttség kereste föl tegnap délbén br. *Feilitzsch* Arthur orsz. képviselőt, kérve, hogy *Hegedüs* kereskedelemügyi miniszternél járjon közbe, miszerint a már régen megígért, nagy-utca folytatását képező vasuti fölüljáró hid mielőbb létesíttessék.

E keres, sőt jogos követelés az államvasutakkal szemben, már többször volt fölszínre hozva s bár a városi szakszövetség is határozottan mellette volt s van, s több ízben kimutatták e fölüljáró létesítésének szükséges s jogos voltát, mindazonáltal a kérdés ma is oly stádiumban áll, mint évekkel ezelőtt. A küldöttség szónoká kifejtette, hogy ez nem a tévesen ugynevezett „helyi érdekelttség” szükségére, hanem az egész város s ma, midőn a vasut tulsó részén gyárak keletkeztek, melyek száz meg száz munkást foglalkoztatnak, azoknak a szegény munkás-embereknek is érdeke az, hogy minél kevesebb időpazarlással juthassanak a gyártelepükre. De másfelől a szemben levő hegyoldalt eljelen portmentes voltánál fogva egy egész város közönségének képezi üdülő s kiránduló helyet, melyhez való közelebb hozzáférhetését a magyar államvasut jogtalanul zárta el. A közönség forgalma a túloldalra nagy lévén, a pályaudvaron való átjárás minden tilalom dacára is folyton nagyobb mervéket ölt, minek következménye előbb-utóbb egy nagy szerencsetlenség lesz, melynek elhárítása első sorban a vasut kötelessége.

Br. *Feilitzsch* szívesen fogadta a küldöttséget s megígérte, hogy miután ő maga is itt egy el tulajdonitást lát s a fölüljáró szükségességét a szakosztályok tárgyalásán annak idején is mindig hangsúlyozta: a legnagyobb örömmel tesz eleget a keresnek s a kereskedelmi minisztert megtelelően informálni fogja, hogy lehetőleg a jelenlegi építkezésekkel, még a nyár folyamán a hid fölépíttessék.

— **Földomlás a kolozsvári vasuti vonalon.** Tegnapelőtt ily című közleményünkre a következő választ vettük: Kenytelen vagyok a rakoncátlan Dregán-patak védelmére kelni. Ez a szép „kis” patak, a mely voltaképen nagyobb, mint betorkolásán felül a Sebes-Körös, egészen ártatlan az egy napig tartott vasuti és öt napig tartott közúti forgalom megzavarásában. A bajt az idézte elő, hogy a vasut fölült mintegy 80—100 méter magasságra kezdődőleg az enyhébb lejtékű terület az általa átázása következtében egy par holdnyi terjedelemben megcsuszott és a megcsuszamlott földtömegnek egy csekély része a nagy meredekségű vízmosásos arkon, mely arkon a megcsuszott területen összegyűlő csapadékok vezették le, lecsuszott, áztatott agyagos földdel borítván el előbb az áramutat, azután a vasutat, tövestül magával hozván a rajta levő fiatal fákat is. A baj nem mostani keletű. Mint mondják, hasonló okból a forgalom ezelőtt 40—42 évvel és az 1872. évben is tönkavadást szenvedett. Az ártatlan Dregán ugyan még nem apadt le, sőt torkolatánál most állítják össze a tutajokat; de sőt még eddig arról sem: „gondoskodtak, hogy hasonló baleset ne történhessék” és csakis a lecsuszott föld, job-

ban mondva sártömeg tákarított el a vasutról egészen, az államutól pedig annyira, hogy a közlekedés megnyitható legyen. A bajt lehet és föltétlenül kell is orvosolni, hogy hasonló, vagy esetleg jóval nagyobb forgalmi zavaroknak eleje vették, de ez hosszabb ideig tartó fölméréseket, majd munkát és egy jó summa pénzt igényel.

— **Ipariskolai vizsgálatok.** A kolozsvári iparos tanonc-iskola vizsgálatá tegnap d. e. folyt le az intézet 17 osztályának (2 előkészítő, 8 első, 4 második, 2 harmadik s a nyomdász oszt.) helyiségeiben. A vizsgálatot több osztályban meghallgatták *Kozma* Ferencz kir. tanácsos, tanfelügyelő, *Kiss* Sándor, felügy. biz. elnök, dr. *Széchy* Ákos, *Magyar* Endre, igazgatók s mindenik o.-ban megjelentek az intézet felügyelő bizottságának s az ipartestületnek érdeklődő tagjai. A vizsgálat vezetésére fölkért keresk. iskolai, tanítóképző int., ev. ref., unit. és r. kath. főgimnáziumi, ipari szakisk., polg. fiu. és leány-iskola tanárok mindenik o.-ban fokozatos haladást tapasztaltak. A tanulók értelmes és szorgalmas letelei, magukviselte, rajz- és írásbeli dolgozataik, az iskola helyes irányu vezetéséről s a tanítótörsület buzgó és lelkiismeretes munkálkodásáról tanuszkodtak. A vizsgálati elnökök ez öröndetes tapasztalásaiknak kifejezést is adtak bezáró beszédekben, melyek után a példás magaviseletű, kiváló szorgalmu s az iskolát pontosan látogató tanulók között a város, a kereskedelmi és iparkamara s az ipartestület adományából 550 korona értékű jutalmat osztottak ki, könyvben és rajzeszközökben. A tulajdonképpen iskolai év e vizsgálat után június hó végével nyer befejezést; ugyanis május és június hónapokban a szabadkézi és szakrajz oktatás még tovább tart.

— **Majláth püspök bérmenton.** *Majláth* Gusztáv gróf erdélyi rom. kath. püspök e hó 26-án, baró *Hussár* Károly látogatására, Abatájára érkezett. Másnap Topliczára utazott s ezzel az idei bérmentjét megkezdte.

— **Az E. K. E. a háziipar szolgálatában.** E. K. E.-nek a n.-enyedi közgyűlésen módosított alapszabályai szerint az erdélyi háziipar fejlesztése is egyik feladatául tüzetelt ki. Az egyesület e célból háziipari osztályt szervezett, mely próbaképen két háziipari kiállítást rendezett az Alföldön: Kis-Kun Felegyházán és Debreczenben. Mindkét kiállítás a legszebben sikerült. Különösen feltűntek a székely himzések, pokróczok, taragványok, kalotaszegi varrottások, s egyéb agyagipari tárgyak stb. A háziiparosoknak az E. K. E. közel 10 000 koronát osztott ki a készített vagy utánrendelt tárgyakért. Ez eredményről tudomást szerezvén a kereskedelmi miniszter, a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik az E. K. E. ezen újabb tevékenységéről s felhívja az egyesületet, hogy terjessze ki figyelmét az erdélyi házi- és népipar összes termékeire s míg egyrészt — ugymond — közrehatna, hogy a háziiparosok megfelelő minták s jó anyag felhasználásával dolgozzanak, másrészt meg kellene találni az egyesületnek azon módokat is, melyek a háziipar termékeinek megfelelő értékesítést biztosítanak. Ennek következtében felkéri az E. K. E.-t, hogy tegyen hozzá részletes jelentést ezekről s jelölje meg amaz eszközöket, melyekkel támogatná az E. K. E.-nek e részbeni tevékenységét. — A miniszternek megbízását legközelebb intézi el az egyesület.

— **Eljegyzés.** Dr. *Fratrichevi* István szolgabíró eljegyezte *Vértesi* Stefániát, *Vértesi* Károly író leányát Zomborban.

— **A nyári színház megvizsgálása.** Május végén, a mikor a bérnök bérlete lejár, a színházszület a sétatéri nyári színházba vonul ki. Megyeri igazgató jó előre gondoskodott róla, hogy a nyári színház közbiztonsági és tisztasági, különösen pedig tűzrendészeti szempontból megvizsgáltsék és az esetleg szükséges javításokat és berendezéseket megtegye. Szombaton délután szállott ki a bizottság a nyári színházhoz, melynek tagjai a város részéről: Polcz Rezső tűzoltó főparancsnok, Pataky Sándor alkapitány és Reschner Károly városi mérnök, a színház részéről: Megyeri Dezső igazgató, Kápolnai János és Körösy Endre voltak. Szakértőkül: Baumann György színházi asztalos és Györgyfalvi Miklós ácsmester szerepeltek. A bizottság vizsgálata

alapján a szükséges javításokat házilag fogja megtétni az igazgatóság, hogy a társulat május végén akadály nélkül kivonulhasson a nyári színházba.

— **Hymen.** Schmidt Frigyes m. kir. honvéd főhadnagy tegnapelőtt tartotta lakodalmát Marosvásárhelyt Kelemen Margit kisasszonnyal, Kelemen Ádám mérnök leányával. Az esketést Nagy Károly kolozsvári ev. ref. theol. tanár végezte. A fényes esküvőn sokan voltak jelen Budapestről, Kolozsvárról és az erdélyi részekből a vőlegény és menyasszony kiterjedt rokonsága részéről.

— **A munka-kiállítás bezárása.** Az iparos tanoncok vizsgálatával kapcsolatosan a tanulók munkáiból rendezett 13-ik kiállítást tegnap d. u. zárták be a polgári fiúiskola egyik nagytermében. A kiállításon résztvevő iparos tanulók, az iparos mesterek, az ipartestület elnöksége s a tanítótestület tagjai jelentek meg az ünnepélyen, mely d. u. 3 órakor a Hymnus elénekülésével kezdődött. Ezután az ipartestület nevében Hevesi József intézett beszédet a tanulókhöz, buzdítva a pályájokon való haladásra; egyúttal köszönetet mondott a város törvényhatóságának az iparoktatás érdekében állandóan tanusított áldozatkészségeért, az iskola igazgatóságának és tanítóinak lelkes közreműködésükért. Az élénk tetszéssel fogadott csinos beszéd után a jutalmakat osztották ki. A kiállításon résztvevő 169 tanuló közül I. díjat (8 kor. és dics. oklevél) nyert 18, II-ik díjat (5 kor. és okl.) 38, III-ik díjat (3 kor. és okl.) 38 és IV-ik díjat (dics. okl.) 47 tanuló; jutalomban nem részesült 28. A jutalmazáshoz adott a város 100, az iparkamara 200, Reményik Lajos s a csizmadia ipartársulat 20—20, Bak Lajos, Csernyánszky Lajos, Akeszmann A., dr. Széchy Á., Magyar E. 10—10, Rindt és Dóczy S., Komáromi János, Adorján János és Hubay Károly 5—5 koronát. A jutalmak kiosztása után a tanulók Bőjthe L. vezetése mellett a Szózatot énekeltek el s ezzel az ünnepség véget ért. A kiállítás több tekintetben sikerült; hatását azonban igen lerontja a bírálóbizottság egyik csoportjának eljárása. Megengedték ugyanis, hogy egyik fejtett iparágnak nem szakemberek és hozzáértők bírálják meg s így megtörtént az a sajnálatos eset, hogy azon iparágnak, a mult évben bemutatott munkáihoz mérten, a mostani kiállításon tartalomban úgy, mint kivitelben határozottan jobb és értékesebb tárgyai alig, sőt elmondhatjuk, hogy komoly figyelemben sem részesültek. E következményeiben káros jelentőségről, valamint a kiállításról még szólni fogunk.

— **A tartalékosok lőgyakorlata.** Szvacsina Géza polgármestertől vettük az alábbi értesítést: Értesítjük a közönséget, hogy a kolozsvári cs. és kir. katonai állomásparancsnokság átírata szerint, a katonai fegyvergyakorlatra bevonult 51-ik gyalogezredbeli tartalékosokkal f. évi május hónap 2-ik és 3-ik napjain reggel 8 órától este 5 óráig az ugynevezett Plecskavölgyben lövés gyakorlatok fognak tartatni. Azért tehát figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy a jelzett hátrészben a megjelölt napokon ne tartózkodjanak, vagy ott ne közlekedjenek, mert ellenesetben a netaláni szerencsétlenséget az illetők maguknak tulajdoníthatják.

— **Áldomás.** Az iparos tanoncz iskola tegnapi vizsgálata s a munka-kiállítás bezárása után este az iskola tanítótestülete, a vizsgálati elnökök, az ipartestület vezető férfit, több érdeklődő iparos mester áldomásra gyűltek egybe a New-York szálló külön termében. A lelkes hangulatu áldomáson számos pohárköszöntőben éltették az ipartestületet, az iskola-felügy. bizottságát, dr. Széchy Ákos és Magyar Endre igazgatókat, a tanítótestületet, a vizsg. elnököket stb.

— **Meggyilkolt falusbiró.** Kord János Keleczel községi falusbirót, — mint szombati számunkban megírtuk — korcsmai dulakodás közben halántékon ütötték. — A kolozsvári ügyészség részéről dr. Hegyi Mózes egyetemitanársegéd és dr. Kerekes Gyula jelentek meg tegnap Bánffy-Hunyadon, hogy az elhunyt falusbiró hulláját fölboncolják. A boncolás igazolta, hogy Kord János gyilkosságnak lett áldozata, s a halántékon levő mindkét ütés halálos természetű volt. A kolozsvári ügyészség képviselőjében a vizsgálat vezetésével Gruber bánffy-hunyadi aljárásbiró és Jeney Aladár kolozsvári alügyész voltak megbízva, kik a vizsgálat eredményében

megállapították, hogy Kord falusbirót korcsmai összeszólalkozás apropójából, Keleczel községi suhancok kövével fejbe vertek. A betört koponyájú falusbirót beszállították Bánffy-Hunyadra, hol Vendelin járásorvos három izben is bekötözte sebeit, melyeket Kord János mindannyiszor leoldott, s ilyen állapotában kereste föl az odavaló korcsmákat, minek következtében a túlságos mértékben használt alkohol az amugy is biztos halált szíttette. A kolozsvári ügyészség kiküldöttei a tegnap délutáni gyorsvonattal érkeztek vissza Kolozsvárra és ma reggel jelentést tettek Dániel Lajos ügyésznek hivatalos működéséről. A vádlottak ügyében, ha csak váratlan akadályok közbe nem jönnek, a jövő hónapban megtartandó esküdtzéki tárgyalásokon fogja a kolozsvári törvényszék esküdtbíróasága az ítéletet meghozni.

— **Az első majális.** Olyan szomorú eső s idő gubbaszt odakinn, hogy senki sem gondol a két nap múlva elkövetkezendő májusra. Pedig itt van, biztosan itt van. Tanu rá az első majálisra szóló meghívó. Az első majális! Mennyi sok — volt a szóban s milyen kevés van ma. Hiába az idő devalvál mindent, szépséget, fiatalságot, s — majális. De azért — hiába! — meg kell valani, valami csodás melegség suhan be szívéinkbe az első majálisi meghívó olvasásakor.

— **A park rémei.** Alighogy a szép tavaszi napok beállottak, az Emke-téri park, Kolozsvárnak ez a kellemes üdülő helye élénk képet öltött, megnépesült. Különösen esténként keresi fel igen nagy számban a közellakó közönség a kellemes sétahelyet. Rég idő óta napirenden van az a kellemetlen állapot, a miről most újabban panaszt vettünk, hogy egy pár oda nem illő nőszemély csoportokban járkálva, trágár magaviseletével mind egyre inzultálja a járókelőket. Sokszor hallottunk már panaszt erről és azért mondjuk most el jó előre, hogy a rendőrség figyelmét felhívjuk a botrányos állapotokra s a közönség érdekében főkérjük, hogy módot találjon arra, hogy a türehtelen helyzetet valamiképpen segítsen.

— **A király itthon.** Meglátszik Budapestben, hogy hazajött a király: csupa élénkség az élet, a melybe új színt visz az udvar sok méltóságának jelenléte. A király éppen nem zárkózik el a közönség elől, napi programját úgy állapította meg, hogy szinte ott van a budapesti élet valamennyi aktualitásában. Így tegnap megtekintette a Műcsarnok tavaszi műtárlatát, miután reggel csapatszemlét tartott a Vörösmarty. Itt is, ott is nagy számban jelent meg a közönség s lelkes tüntetéssel fejezte ki a felséges ur iránt érzett hódolatát.

— **Felgyógyult főispáni titkár.** Din-dár Béla főispáni titkár állapotáról örömdetes hírt kaptunk. Ugyanis, mint Marosvásárhelyről írják, az elmúlt három nap alatt betegségéből teljesen felépült, mit azon körülmény is bizonyít, hogy a család több tagjához szeretetteljes hangulattal írt. A tehetséges, derék tisztviselőnek kártársai, valamint ismerősei körében őszinte örömet keltett a gyógyulás híre.

— **Vilmos császár a királyunknak.** A bibornok-avatás alkalmából Eulenburg herceg bécsi német nagykövvet Budapesten volt és királyunknak a német császár sajátkezü levelét nyújtotta át. Ebben a levélben megköszönte a német császárt az a szívélyes fogadtatást, a melyben a király a német trónörökösét Bécsben részesítette. Evvel kapcsolatban megemlítjük, hogy Eulenburg herceg már visszautazott Bécsbe, a honnan több heti kurára Karlsbadba megy. Távolléte alatt a nagykövetség ügyeit Below-Schlattau Pál budapesti német főkonzul fogja vinni, a kit viszont addig Budapesten báró Romberg bécsi követségi ügyvivő fog helyettesíteni.

— **A román zsinat befejezése.** Aradról írják: Tegnapelőtt fejezték be a görögkeletiek aradi zsinatát. Goldis püspök örömmel konstataa egyrészt, hogy a zsinat méltóságtelesen folyt le, a tárgyalások magas színvonalon tartottak meg, kerülve a személyes és kicsinyes ügye-

ket, szem előtt tartva az egyház és haza általános nagy érdekeit, de nem mulasztotta el sajnálkozását kifejezni a tett, hogy a nagyváradi konzistorium területéről megválasztott képviselők fele nem vett részt a zsinaton, szereti hinni a fars majort, megköszönve a zsinatnak munkásságát, az ideit zsinatot bezártnak jelenti ki. A zsinat nevében Serb Geraszim belinczi esperes méltatta szép szavakban a püspöknek áldásos két éves munkásságát, biztosítva a zsinat általános szeretetéről és közbecsüléséről, egyszersmind hosszú életet kívánva, hogy a kitűzött céljait elérhesse, megköszöni a zsinatnak páratlan vezetését. A zsinat ezzel véget ért.

— **Statiztika a gyujtogatásról.** Közérköcsi és kulturális állapotainkról megöbentően sötét képet nyújt az a tény, hogy a tüzéseknek legnagyobb része majdnem egyharmada gyujtogatásból származik. Így van ez évről évre, s nem is javul a helyzet, sőt talán még rosszabbodik. 1898-ban pl. csak 31.42 százalék volt, míg 1899-ben már 32.75 százalék. Megnyugtató, sőt fölemelő tudatot ad az, hogy legkevesebb gyujtogatás éppen az ország legmagyarabb részében fordul elő. A Duna-Tisza közében (18.4 százalék) és a Dunántúli megyékben (26.9 százalék). Viszont a legtöbb éppen a nemzetiségek által lakott vidékeken és pedig 39.3 százalék Erdélyben, 39 százalék a Tisza-Maros szögén (oláhok), 38.1 százalék a Tisza jobbparti, s 37.2 százalék a Duna balparti megyékben (szlávok). S végül, a hol a magyarság és a nemzetiségek körülbelül egyenlő számban vannak megoszolva: a Tisza-balparti megyékben 32.5 százalék, vagyis az átlagnál valamivel jobb az arány. De itt is épp a tiszta magyar megyékben feltűnően kicsi a gyujtogatások száma, ellentétben azokkal, a hol nemzetiségek laknak nagyobb számban. És pedig: a tisztán magyar Békésm. 29.2 százalék, Hajdum. 15.5 százalék; a magyaroláh Biharm. 36.5 százalék, Szilágym. 41.7; a magyar-szláv Ugocsam. 41.9 százalék, Marmarosm. 45 százalék. Fényes bizonyítéka ez annak, hogy a magyarság ebben a tekintetben is föltötte áll a nemzetiségek színvonalának kulturális és erkölcsi szempontból is.

— **Éji látogatás.** A német császár a napokban éjnek idején látogatást tett a Charlotte nevű iskolahajón. A kieli kikötőben mélységes csöndbe burkolva himbálódzott a hajó s csak a fedélzetem föl s alá járó őrség lépteinek nesze hallatszott. Tizenegy óra felé járt az idő, mikor egy kisebb csónak állt meg a hajó mellett.

— Állj! Ki vagy? — kiáltott az őr.

— A császár! — hangzott a válasz. Az őr hirtelen jelt adott s fölkeltette Vüller kapitányt, a ki sietve jött elő kajútjából.

— Jó estét Vüller! — üdvözölte a császár. — Hogy vagyunk?

A császár ezután a hálószobákat nézte meg s nagyot bámult azon, hogy a kadétek milyen édesen alusznak kifeszített hálóikban s egy cseppet sem zavarják álmaikat a nagy fényvel égő vilamoslámpák.

— Nem értem, hogy hogyan lehet ilyen világosság mellett így aludni, — mondta nevetve a császár.

— Felség — felelt a kapitány — a szigorú szolgálat után az ember nem törődik az ilyesmivel.

— Nem hiszem, hogy csakugyan alusznak ezek a fiúk, — mondta a császár hitetlenül s meglóbálta az egyik hálót.

A háló lakója hirtelen fölébredt, megdörzölte a szemét s úgy nézett a császárra.

— Nos kadét — kérdezte a császár, — hol van jobb ágyad, itt vagy otthon?

A kadét megismerte a császárt s így szólt:

— Itt.

— Akkor hát aludjál fiam — mondta a császár s nevetve ment tovább.

— **Meggyujtott feleség.** Nagyváradról írják: Veress Károly bírósági kézbesítő már rég idő óta rossz viszonyban élt feleségével. Tegnapelőtt este is nyolcz óra tájban ment haza s alig érkezett meg, rögtön gorombán szidalmazni kezdte a feleségét, a ki éppen a vacsora elkészítésével foglalatzkodott. Az asszony eleinte türe a szidalmakat mindaddig, míg Veress Károly a közelebe nem térközött s meg nem ütötte. A szerencsétlen asszonyból ekkor kitört az elfojtott keserűség, de inkább szemrehányó,

mint sértő hangon válaszolt férje durva sértésére. Veress Károly ekkor dühbe jött, felkapta az asztalon égő petroleum lámpát s azt a feleségéhez hajította. Pillanat alatt lángtengerré változott a kis szoba, a melyből Veress Károly természetesen azonnal kiugrott, feleségének ruhája pedig azonnal meggyulladt s a lángok között szivfacsaró hangokon kiáltott segítségért. Segélykiáltásaira a szomszédszobában levő *Erzsike* nevű leánykája sietett elő, a ki tőle telhetőleg igyekezett anyján segíteni. A kis leány emberfölötti bátorsággal a tüzet el is oltotta, azonban édesanyja ekkorra már olyan súlyos sebesüléseket szenvedett, hogy eszméletlenül feküdt a földön. A kis leány mentési kísérletei közben szintén több helyen súlyosan megsérült. Az eszméletlen asszonyt azonnal beszállították a biharmegyei kórházba, a hol a halállal vívódik. A rendőrség emberei Veress Károlyt még az éj folyamán letartóztatták.

— **Por a tengeren.** Általános vélemény, hogy a tengeri levegő teljesen pormentes. Valamikor régen ez igaz is volt, de ma a gőzhajók korszakában már csak legenda. A mióta tengerjáró hajók füstöt pöfékelnek a levegőbe, a tenger levője is elvesztette tisztaságát. Tanulságos példával szolgál erre nézve egy vitorlás hajó, mely nemrég Newyorkból San-Franciscoba tett utat. A vitorlák felfogták a levegőben szállongó port és azt mindennap hordóba gyűjtötték. Az eredmény az volt, hogy a 90 napi ut alatt 80 kis hordót töltöttek meg ilyen tengeri porral, mely bizony csöppet sem egészségesebb, mint a kontinens pora. Igaz azonban, hogy a szárazföldön annyi idő alatt jóval több port szűrhettek volna le a levegőből. Ennyiben tehát a tengernek mégis előnye van a szárazföld felett.

— **Megnyílt a monostori sörház!** A monostori sörház gazdát cserélt, a Sigmond-féle szeszgyárral, a sörház is a *Czell Friques és Fiai*, jónévű cég tulajdonába ment. Az új tulajdonos most átalakíttatta az egész söresarnokot s így az eddig elég gyenge karban volt sörház most mindenben a kor igényeinek megfelelően van berendezve. A monostori sörház, most, mikor a kirándulások ideje már megkezdődik, a legkellősebb üdülő helye a kiránduló közönségnek. A monostori sör jószágát, kellemes voltát pedig sokkal jobban ismeri a kolozsvári közönség, mintsem itt ismét figyelmébe kellene ajánlanunk. A ki jó magyar sört kellemes söresarnokban óhajt inni, az el ne mulassza, az újonnan átalakított monostori sörházat megtekinteni.

Művészet.

A Zenekonzervatorium zenekari hangversenye.

Azok, a kik tegnap este Farkas Ödönnek aranytollat és palmagat nyújtottak, csak szeretetüknek adtak kifejezést a kitűnő mester iránt. A mai zenei közönség, mely nálunk egyelőre jórészt analfabétákból és entuziasztákból áll, nem is igen mutathatja be másképp érzéseit, mint a szeretet ilyen külső jelei által, melyekkel lelkesültsége legkézzelfoghatóbban jut kifejezésre. Ezek a kitüntetések tehát éppen nem arra valók, hogy Farkas érdemeinek mértékét szolgáljanak, mert ezeket megállapítani sokkal magasabb fórum, a zenetörténelem van hivatva. Nem a pedagógus Farkast értjük e helyütt, a kinek agilis és a zenei közéletre megtermékenyítő működését a felületes szemlélet is konstatálhatja, hanem Farkast, a zeneszerzőt, a kinek tegnap előadott *»Hangulatai«* a magyar nemzeti szellem oly tüzes szeretetéről tanuskodnak, hogy e szeretetet csak későbbi nemzedékek fogják tudni analizálni, a mostaniak csak öntudatlanul érzik. A magyar nemzeti szellem a zenében manapság már korszellemmé lön ugyan, azonban e korszellem csak egyes emberek lelkében fejtett eddigéle öntudattá, a többségben csak sejtelemképpen él. Lelkesíteni tud még csak, vérré nem vált, csak a vezetőkben, a kik közt első Farkas Ödön.

A tegnapi hangverseny e tekintetben is különös figyelemre méltó, hogy tisztán magyar szerzők műveiből került ki. Erkel Ferencz *»Bátori Mária«* nyitánya volt a műsor első pontja, a mester legkiválóbb alkotása e műformában. A monumentális hangtömegeken és kötött formá-

kon keresztül, hevesen lüktető érzés és korlátokat nem respektáló egyéni szellem, végig nem csökkenő invenczió és virtuóz hangszereles kötik le a történeti miliőbe merült lelkeket. Bartay Edénék, a nemzeti zenéde érdemes igazgatójának két tételből álló zenekari képe, mely tegnap először került Kolozsvárra előadásra, volt a program második száma. Melankolikus, szentimentális kedély dominálja az értékes andantét, eleven pezsgés és kedves könnyűség a Scherzo. Kitűnően játszottak zenészeink, óriási tapsot kaptak érte. A *»Saba királynője«* első jelenetét Udvardi Emilia kisasszony énekelte ezután, nőikar és zenekar kísérettel. Zajos sikert aratott, s a rendkívüli kényes és minden énekesnőt erősen kipróbáló nehézségeket precíze megoldotta. Farkas Ödön *»Hangulatai«*-ban, melynek jelentőségét fennebb vázoltuk, Kovács Kálmán hegedűjátékának volt nagy sikere a gyönyörű szerenád perfect előadása által.

A kitűnően sikerült hangversenyt, úgy értesülünk, közkívárra legközelebb megismétlik, ugyancsak előadják a multkor nagy sikerrel bemutatott *»Psyché«*.

Megható momentuma volt egyébként a koncertnek, mikor *Tariczky* Ferencz konzervatoriumi tanár előlépett és egy rövid beszéd keretében a tegnapi koncert jelentőségét méltatta és utalt arra, hogy a magyar zeneirodalom szempontjából minő fontos és mely horderejű az a munkásság, melyet *Farkas Ödön* évek óta lelkes kitartással és buzgalommal teljesít. A koncert vezetésével pedig a konzervatorium tanári kara és növendékei, továbbá a koncert közönségének nagy része a New-York szállodába mentek, hol egy külön teremben diszvacsozta volt a Farkas Ödön tiszteletére.

* **Kaméliás hölgy.** Vasárnap délutáni előadásul megismételtette az igazgatóság Dumas Kaméliás hölgyét, melyben az elmúlt héten *Hahnel* Aranka próbálta meg drámai erejét. Az előadást telt ház nézte végig és zajos tapsból bőven ki vették a szereplők részöket. *Hahnel* Aranka *Gauthier* Margitjáról elmondottuk már véleményünket. Egy délutáni előadás keretében valóban nem is kellő alkalmra, hogy egy gondosabb alakítás bemutatására szolgáljon, annyit azonban szívesen konstatálunk, hogy *Hahnel* iparkodott felhasználni a multkori bemutatkozás tanulságait. *Tompa* szokott nagy buzgalommal játszotta a szerelmes Armandot. *Szentgyörgyi* most is jó Duval volt. *Szakács* (Varville), *Papp* Mihály (Gaston), *K. Árpási* Kata (Prudence) és *Miklósi* Margit (Nanine) szolgáltatták az ügyes ensemblét.

* **Tót leány.** Almási Tihamér Tót leánya vezette be a népszínművek körébe azt a törekvést, mely az írók megapadt invenczióját a hazában élő nemzetiségek alakjainak szerepeltetésével akarta fölfrissíteni. A tört magyarság, különféle dialektusok, népviseletek és szokások ekkor kezdtek felvonulni a népszínművek keretében a színpadra. Egy időben nagy népszerűségnek örvendtek ezek a darabok ép újságunknál fogva s *Blaháné* sikerei után a népszínmű primadonnának nagy kedvvel használták föl ezen alakok eredetiségében rejlő érdekes vonásokat. — A tót leány azonban már évek óta nem jelent meg a kolozsvári színpadon. Tegnapi föllevenítésével nyert sikerét *Z. Bárdi* Gabi ügyes és kedves alakításának köszönhetette, ki a népszínművek körében evvel a szerepével is újabb jelet adta nagy hivatottságának. A művész nő egyéniségének minden bájával és kedvességével felruházta a tót Hanka egyszerű alakját, sikeresen küzdött meg azzal a nehézséggel is, a mit a szerep tótos dialektusa támaszt. Az a kifogás, a mit a nyulacskáról szóló dal elcsúszott előadása ellen lehet felhozni, szinte elenyésző az általános siker mellett, a mit szerepének egységes megjátszásával keltett. Minden felvonás után a közönség tapsai és sokszoros kihívásai jutalmazták. *Szentgyörgyi* az ügyefogyott parasztgazdát nagy művészettel, igazi törülmetszett alakításban mu-

tatta be, a minőt csak fölelérhetünk ma a színpadon. Méltó partnere volt *Laczkó* Aranka, ki mindig bizonyosságát adja jeles képességének.

Váradi Miklós, *Szakács* A., *Dezséri*, H. *Novák* Irén általában gondos alakítást nyújtottak. *Gyöngyi* érdekesen játsza a tót Misót, de mintha nem venné elég komolyan a szerepét. *Gabányi*-nak az önmérséklés már is előnyösen vált jávára. Egy kisebb szerep megjátszásáért *Cserényi* Adélt illeti dicséret.

* **Válás után.** Bisson kitűnő vigjátéka, melynek multkori előadása olyan általános nagy sikert aratott, holnap (páratlan számú hértetben) ismét színpadra kerül a főszerepekben *Megyeri* igazgatóval, *Gyöngyivel*, *Laczkó* Aranka, *Hahnel* Aranka és *Gál* Jankával.

* **A bor.** Megyeri igazgató megszerezte *Gárdonyi* Géza kitűnő vigjátékát: *»A bor«*-t, mely a budapesti Nemzeti Színházban olyan nagy sikert aratott. *»A bor«* nálunk is elsőrendű szereposztással, gondosan előkészített előadásban fog nemsokára színpadra kerülni.

* **Szókimondó asszonyság.** Sardou rég nem adott pompás színműve színpadán meg. A czimszerepet *Hahnel* Aranka, *Napoleon* — *Molnár* László, a nápolyi királynét — *P. Lukács* Juliska, *Lefebret* — *Tompa*, *Neipperg* grótot — *Beöthy*, *Foaché* — *Szakács* fogják játszani.

* **Modell** — premiéreje lesz a színházi hét eseménye. A fővárosban is nagy sikert aratott operette utolsó műve *Souppenak*, a nagy operette-írónak, melyet halála után adtak elő Bécsben, és pedig egy magyar primadonnával: *Kopács* Juliskával a czimszerepben. A budapesti Népszínház az elmúlt télen hozta színpadra az operettet *Z. Bárdi* Gabival, a ki nagy sikerrel vezette a darabot, a mellett, hogy maga is nagy föltűnést keltett alakításával. Az operette tehát első magyar kreálójával kerül színpadra nálunk is. *Z. Bárdi* Gabi mellett *Perényi* Margit, *K. Árpási* Kata, *Mezei*, *Kassai*, *Gyöngyi* és *Papp* Mihály játszik és éneklék az operette főszerepeit.

Irodalom.

Br. Horváth Emil felkéri azokat, kiknél megjelenendő verskötetére gyűjtő iverk vannak még, szíveskedjenek azokat haladéktalanul címére (Magyar Polgár szerkesztőség) beküldeni, hogy a kötet szétküldésében késedelem ne essék.

** **Liszniai Kálmán** élete. *Bányai* Elemér tanárjelölt tudatja velünk, hogy *»Liszniai Kálmán élete«* című és április havára hirdetett tanulmánya, a mű anyagának nagyobbodása folytán, csak a jövő hónap folyamán jelenhetik meg.

** **Erdélyi Kalauz.** Praktikus összeállított utmutató jelent meg ezzel a címmel Kolozsvárra az Erdélyi Kárpát-Egyesület kiadásában. A 488 oldalra terjedő és piros vászonba kötött könyv elvezet minket Erdély összes természeti szépségeihez, megismerteti velünk a történelmi multot és szágész minden nevezetesebb helyét és utmutatást ad mindenre nézve, a mire utazás közben szükségünk van. Nem a Baedekerek száraz formájában van összeállítva az Erdélyi Kalauz, mert ennek minden lapjáról a hazafias érzés melegét, a nemzeti hősök iránt való lelkesedés tüzeit érezzük. Különösen érdekessé és becsessé teszi a könyvet az, hogy igazi hűvel és rajongással buzdit a haza földjének megismerésére és kiterjeszti figyelmét több helyt a magyarságnak sokaktól kétségbe vont ősiségére is. Igen helyesen mondja a könyvhöz csatolt előszóban az Erdélyi Kárpát-Egyesület, hogy nálunk a turistáskodás nemcsak anyagi érdekeket szolgál, nálunk egy sokkal fontosabbnak, a hazaszeretet fejlesztésének szolgálatában áll, mikor édes hazánkat, ezt a még kevésbé ismert, pedig oly szép, oly méhretlenül gazdag, történeti multjában oly vonzó és lelkesítő földet, óhajtja megszerettetni. Ime ez ennek a könyvnek a hazafias és nemes célja. Méltó, hogy minden magyar ember elolvassa, minden ifju használja ki-

rándulásai alkalmából. A könyv tiszta és szép nyomása a kolozsvári Ajtai K. Albert nyomtató-műhelyét dicséri. Ára az Eke tagjainak 4 korona, nem tagoknak 6 korona. Megrendelhető: Budapest az Eggenberger-féle cégnél, vagy Kolozsvárt az Erdélyi Kárpát-Egyesület titkári hivatalában.

Egyletek, társulatok.

A házbersegélyző fillér-egylet választmányi ülése. A kolozsvári hölgyek házbersegélyző filléregylete május hó 2-án d. u. 4 órakor Kozma Ferenczné elnök lakásán (Ferencz József ut 44. sz.) választmányi gyűlést tart, melyre a tagok tisztelettel meghívattak. — Tárgy: a május hó folyamán rendezendő népmulatság.

Mulatság.

Az első majális. Az erdélyrészi kályhás, fazekas és rokonszalmák munkásainak szakegylete 1901. május 4-én, szombaton (Flórián napján) saját könyvtára javára a Lövölde összes helyiségében confetti, szerpentin és világpostával egybekötött májusi táncszüveget rendez. Jegyek előre váltva személyenként 60 fillér, este a pénztárnál 80 fillér. A zenét a kolozsvári m. kir. honvédszenekar szolgáltatja. Kezdeté este nyolcz órakor.

Törvénykezés.

§ A branzai herczeg váltója. Kevés váltó dicsekedhetik vele, hogy annyit irtak és beszéltek volna róla, mint a mennyit Ferencz József herczegnek ama váltójával foglalkoztak, a melyről a közlemény is szól. A fenséges huszárhadnagy ezt a váltót a múlt év januárjában adta Lukács Lefkovich Mátyás és Vargha Antal pénzszerzőknek és a herczeg előadása szerint a papír nyolczezer koronáról (vier tausend Gulden) szól, a melynek fejében az ágensektől négyezer koronát kapott. Varghaék mégis nyolczvanezer koronáért perelték a váltót, a »vier tausend«-ből »vierzig tausend«-et csinálva. A branzai herczeg följelemtette az ügyöket okirathamisítás miatt és a budapesti büntető törvényszék előtt esküt tett arra, hogy az általa aláírt váltó csak nyolczezer koronáról szól s hogy annak fejében négyezer koronát kapott. A törvényszék Vargha Antalt három évi, Lukácsot harmadévi évi fegyházra ítélte. Az elítéltek főbebevése folytán került az ügy a budapesti tábla elé, melynek III. büntető tanácsa Devich László előadása alapján tegnapielőtt foglalkozott az ügygel. A tábla nem tudta befejezni az ügy tárgyalását, a melyre fegyveres fogházörök a vádlottakat is elővezették. A folytatolagos tárgyalás szerdán lesz.

CSARNOK.

Bertrande.

Irtá: *Catulle Mendès.*

I.

A hajnal odalenn rózsaszínűre festette és megaranyozta a keleti égboltot; az éjszaka szökésre készen, megrettent a nappalnak mindinkább közelgő ragyogásától, s szétszórt csillagait egyenként összeszedegette; a nő is épp ily sietséggel kapkodja az ékszereit, mikor tűzvész üt ki a szomszédságban, s az első lángok felcsapkodnak.

Karnoel vára a síkságon emelkedett s magasságban a legmagasabb fákat is meghaladta. A komor nagyuri kastélyt gyászlatyollal vont a haldokló sötétség és sokkalt több árnyékkal borította, mint az erdőt-mezőt; a titokzatos éjszaka a múlt időkhez hasonlatos, s az ódon lakok tetszelegnek benne és minél tovább iparkodnak megmaradni benne.

A diszkert falában lassan nyílt meg egy ajtócska. Egy férfi hátrafelé menve jött ki rajta, de két fehér ölelő kar — melyekről csipkék lógtak alá — mindenképpen tartóztatta. A férfi le-

hajolt s röpke bucsucsókot nyomott a nő homlokára; az ajtócska becsukódott, s a férfi futva futott a fiatal tölgyerdő felé, melyből hajnal hasadtától vadörzök puskatűzése hallzott elő.

II.

Karnoetné asszony vissza igyekezett a szobájába és a mint a reggeli ólomszürkességben áthaladt a megannyi siremlékhez hasonlatos kőkockákkal kipadozott s fekete diófával burkolt hosszú termen, melynek falain az ösöknök teljes fegyverzetű arcképei voltak felfüggesztve, — egyszerre megállott, mert bántó élességgel egy fényugár szökött a szeme közé.

— Bertrande!

Csakugyan Bertrande volt.

Az öreg Karnoet gróf leánya állott ottan; teljes nagyságában és igen sápadtan; homlokát felvetette a lámpa alatt, s férfias szépségében remek és egyszersmind rettenetes volt az ingerült szűz.

— Anyám! — mondá, s lámpája sugarával követte a megrémült házasságtörő asszonyt. A ki lenge ruhájában menekülni próbált, térdén csúszott tova, a szögletekbe bujkált, s pongyolája csipkéi közé rejtegette azt a bájos öreg arcát, melyről a félelem okozta ránczok lepatogtatták a festéket; — anyám! miért tértél be ismét e házba? Követned kellett volna azt a férfit, a kivel atyámnak bemocsokolt fedele alatt elkarhóztál követned kellett volna őt utjain, a mint a cigány nő is követi a cigányt, a becsutlen leány is követi a tolvajt. De ide visszalépni nemcsak gyalázat volt, hanem oktalanság. Bizonyára így szóltal magadban: »Senkise látta, hogy kimentem, senkise leste rám, mikor visszajöttem; ki tudhatná tehát, hogy szeretöm nálam jart az éjjel és én kíségettem őt az ajtón. hiszen csendesen lefeleksem megint, azután elalszom, holnap reggel pedig ott leszek a családi asztalnál, vén férjemnek pirulás nélkül nyujtom homlokomat a melyen a csók nem hagyta semmi nyomokat!« Hát nem felsz ismét bejőnni a kapu alatt, melybe czimerünk van belevésve? Nem felsz, hogy lakunknak megbántott kövei rád omolnak? Végig jöttél e termen, hol őseink vannak, és nem gondoltál arra, hogy talán leszállyanak a keretéből, s megtalálják karjaikat, hogy megragadjanak, s megtalálják szavukat, hogy felébresszék a büntetést? Jólvan hát! ha már az élettelen tárgyak nem tudnak bosszút állani, ha már a holtak nem tudnak megelevenedni képeikben, itt vagyok én, és jól teszed, ha most reszketsz. Anyám? Nem tudom, anyám vagy-e, — nem, nem vagy többé. Az én anyám csak a szeplőtelen feleség lehet, szeplőtelen felesége annak a férfinak, a ki engem e világra nemzett; lehetetlen, hogy te szültél légyen engem! s nekem jogom van hozzá, hogy kérlelhetlen legyek. Oh! hogy te magad mily ledér névvel illetted, mi e házban történt, azt nem tudom. Megcsalni a férjet, szeretőt, szeretőket tartani, bizonyára nem nagy baj Párisban, a te világodban. Flirtelés, udvarlás, kaczerkodás. Ilyesmit ki róla fel vétkül? Igen, igen, mesélgetnek, beszélgetnek róla, s én tudom, hogy abban az előkelő világban mind úgy tesznek az emberek. De mi itt ebben a bretagne-i magányunkban, a hol a tölgyfák egyenesre nőnek, mi itt furcsa szokásokat, különös előítéleteket őriztünk meg; akként gondolkozunk, hogy a becsület olyasvalami, a mit nem illik kinevetni, s a tisztán kapott nevet tisztán kell megőrizni! Ha azt akarta, asszonyom, hogy veszélyeit és szűgyenét helyesljem, akkor engem magával kellett volna vinnie, saját elvei szerint kellett volna nevelnie, magához hasonlóvá kellett volna tennie. De nem; én zárdában éltem, a hol bűjtölés volt a barátom és imádság a társam; az ódon kövek szigora engem is keménynyé és szilárdá tett; én csakugyan arégi hősök lánya vagyok, — kik a büszkeség fegyverzetét hordták, mely épp oly erős volt, mint az acél fegyverzetük! De ne reszkessen, ne alázkodjék meg, ne legyen gyáva. Szedje össze bátorságát, mert ebben a kalandban még szűksége lesz arra.

Folyton egyenest állott a lány, s szinte magasabb lett. A lámpa is magasabbra emelkedett, a lángja is fényesebb lett, mintha harag, — a megalázott törzs haraga, — őbenne is elszabadult volna. Mint a becsületnek megszilajult papnöje, állott ott a leány.

Karnoetné asszony pedig, elmúlva az első rémülete, lassankint magához tért; számot vetett a veszedelemmel és megsejtette, hogy talán megmenekülhet.

Gonosz mosolylyan' kérdi tehát:

— Mit fogsz tenni mostan?

— Megmondom atyámnak.

— Hogy megöljön engem?

— Nem fog önhöz nyulni. Kimélni fogja, a mint én kimélem; meg fogja önt szánni, mely nemét a szálamomnak, megvetésnek hívják. De a szeretőjét fogja majd megölni.

Karnoetné asszony felkaczagott.

— Atyádnak nem fogsz szólni! mert jól tudod, hogy imád engem, mert jól tudod, hogy nem lesz képes bosszút állni, mert meghal, hogy elárultam!

És egyre gunyosan kaczagva így beszélt tovább:

— Megmondjam, mi lesz mind ennek a vége? csak az, hogy ezental büntársam leszel. Igen, te leszel a büntársam! mert atyádat nem mered megölni.

S feltépve az ajtót, kiment a teremből.

Bertrande pedig nem habozott. Szilárd léptekkel indult a gróf lakosztálya felé, felment a lépcsőn s megállt, hogy majd bekopogtat.

De abban a pillanatban, mikor már majdnem felébresszta az öreg házastársat, megremegtek a tagjai.

— Igaz, mondá, megölné a bétségeses...

III.

Elmult két hét. A hajnal odalenn rózsaszínűre festette és megaranyozta a keleti égboltot; az éjszaka szökésre készen, megrettent a nappalnak mindinkább közelgő ragyogásától s szétszórt csillagait egyenként össze szedegette a nő is épp ily sietséggel kapkodja az ékszereit mikor tűzvész üt ki a szomszédságban, s az első lángok felcsapkodnak.

Karnoet vára a síkságon emelkedett, s magasságban a legmagasabb fákat is meghaladva. A komor, nagyuri kastélyt gyászlatyollal vonja be a haldokló sötétség, és sokkalt több árnyékkal borította, mint az erdőt, mezőt, a titokzatos éjszaka a múlt időkhez hasonlatos, s az ódon lakok tetszelegnek benne, és minél tovább iparkodnak megmaradni benne.

A diszkert falában lassan nyílt meg egy ajtócska. Egy férfi hátra felé menve jött ki rajta, de két fehér ölelő kar — melyekről csipkék lógtak alá — mindenképpen tartóztatta. A férfi le-

hajolt s röpke bucsucsókot nyomott a nő homlokára; az ajtócska becsukódott, s a férfi futva futott a fiatal tölgyerdő felé.

A mint a sűrűben tovább menne, eldörrent egy fegyver: a férfi holtan dült el.

Bertrande kilépett, az ágak közül megtapogatta a holttestemet, s letérdelve, imát mondott.

Aztán visszament a kastélyba, szobájába tért, visszafeküdt ágyába és jól aludt utána.

Szerkesztőségi telefon-szám 49.

Kiadóhivatal- és nyomdal telefon-szám 364.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedden, ápr. 30-án.

Bérlet 21. sz.

VÁLAS UTÁN.

Vigjáték 3 felvonásban. Irták: A. Bisson és A. Mars Fordította: Fái J. Béla.

SZEMÉLYEK.

Duval Henry	—	—	—	—	Megyeri Dezső.
Bourgaenuef	—	—	—	—	Gyöngyi Izsó.
Champeaux	—	—	—	—	Papp Mihály.
Corbulon	—	—	—	—	Dezséri Gyula.
Bonvirdné	—	—	—	—	Laczkó Aranka.
Diane, leánya	—	—	—	—	Hahnel Aranka.
Gabrielle	—	—	—	—	Gál Janka.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 előtt.

Színházi játérend.

Szerda:	Szókimondó asszonyosság.	(b. 22. sz.)
Csütörtök:	Tartalékos férj.	(b. 23. sz.)
Péntek:	Modell. (Előszőr.)	(Szünet IV. sz.)
Szombat:	Modell	(Szünet V. sz.)
Vasárnap:	Modell	(b. 24. sz.)

Az 1882. évben alapított és azóta tetemes áldozatok árán a haladó kor kívánalmaihoz képest folyton a legmodernebb anyagokkal ujitott nyomda a

MAGYAR POLGÁR

KÖNYVNYOMDÁJA

mely leginkább alkalmas irodalmi művek, folyóiratok, hetilapok, iskolai értesítők, üdvözlő iratok, oklevelek, bál- és más meghívók, tánczrendek, körlevelek, számlák, üzleti kártyák, részvények, árjegyzékek, névjegyek, szóval mindama nyomtatványok előállítására, melyeknek az izléses kiállítás belbecsét is emelni van hivatva; de épen olyan csinnal és lehető jutányos árban készít bármely más, egyszerű kiállítású nyomtatványokat is, és mindezeknek nemcsak csinos és hibátlan, hanem a megrendelő által megszabott időre való pontos előállításaért is felelősséget vállal.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

A MAGYAR POLGÁR

az erdélyi országrészre kiterjedő összeköttetésekkel, közvetlen hírforrásokkal bíró erdélyrészi

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árai:

Egész évre	28 kor. — fil.	Negyed évre	7 kor. — fil.
Fél	14 kor. — fil.	Egy óra	2 kor. 40 fil.

Telefonszám 364.

Sz. 2857—1901.
polg.

302 1—3

Idéző hirdetemény.

Szilágyvármegyébe kebeleztetett Monó község urbéres legelőjének tagosítása iránt 1774—1901. p. sz. alatt beadott kérvény folytán a megengedhetőségi kérdésnek tárgyalására és az elrendelés feltételeinek kinyomozására 1901. évi június hó 15-ik napjának délelőtti 8 órája és a szükséghez képest folytatódólagosan Monó község-házához kitűztetik.

Ezen tárgyalási határrapra Monó község összes urbéres legelő birtokosai a 356—893 I. M. sz. utasítás 42. §-a, illetve az 1880. évi 45. t. cz. 7. §-a értelmében megidéztetnek azzal, hogy a kérvény példányát a községi főbíró-nál, esetleg a zilahi kir. törvényszéknél megtekinthetik és a meg nem jelenők birtoka a tagosítást kérők birtokához fog számíttatni.

Kelt Zilahon, a kir. törvényszéknek 1901. évi április hó 25-ik napján tartott polgári tanácsüléséből.

HIRY FERENCZ,
h. elnök.632 számhoz.
á. 1901.

298 3—3

Hirdetemény.

A Nagym. Vallás- és Közokt.-ügyi Miniszter ur az 1901. évi márczius hó 20-án kelt 80476—1900. számú rendeletével a középplaki 2-ik tanító lakásnak és melléképületeknek újraépítését 5686 korona összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok kivitelének biztosítása céljából az 1901. évi május hó 20-ik napjának d. e. 11 órájára a kolozsvári m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annnyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bántpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál — a rendes hivatalos órákban — naponként megtekinthetők.

Kelt Kolozsvárt, 1901. április hó 22-én.

M. kir. államépítészeti hivatal.

MÉRLEGKÉPES szakképzett könyvelő
azonnali belépésre **alkalmazást keres**, bármely irodai munkát elvállal, szerény díjazás mellett egyszerű és kettős könyvvitelben alapos oktatást ad, iparosok és kereskedők könyvvitelét naponként ellátni hajlandó. — Címe: **Balogh P. Gyula Kolozsvár, Feleki-utca 21. sz.**

295 2—4

154—1901. szám.

301 2—3

Árlejtési hirdetemény.

Az erd. róm. kath. Státus tanulmányi alapjának k-monostori uradalmában Kolozsvárt, (VI. kerület) fő-ut 16. sz. alatt — Pápai Sándor műépítész tervei szerint — építendő templom és paplak munkálatainak biztosítása céljából f. évi május hó 4-ik napján d. e. 11 órákor Kolozsvárt, (VI. kerület, Monostor fő-ut 16. sz. alatt) az uradalmi intéző-gondnokság irodájában zárt írásbeli ajánlatok elfogadásával versenytárgyalás fog tartatni, melyre pályázni kívánók azzal hivatnak meg, hogy zárt írásbeli ajánlatukat, melyhez 2000 korona bántpénz csatolandó, a fent írt helyen és időig annnyival is inkább adják be, mivel utó- vagy később érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Az ajánlatokban kiírandó, hogy ajánlattevő egy a terveket, mint a versenytárgyalási vállalati és szerződési feltételeket ismeri és azokat elfogadja. Ezek a fent írt helyen — a hivatalos órák alatt — megtekinthetők és lemasolhatók.

Kelt Kolozsvárt, 1901. ápril hó 27-én.

Ur adalmi intéző-gondnokság.

Sz. 160—901.
a. f. c. sc. d.

304 1—2

Faeladási hirdetemény.

A naszdóvidéki központi ösztöndíj-alapnak Csicsó-Keresztur község határában fekvő erdejében kihasználható 105.37 holdas vágásnak mintegy 9568 köbméter tölgy s igen kevés bükk tűzi vastag dorongfa törzsből álló fakészlete eladására zárt írásbeli ajánlatok útján tartandó versenytárgyalás hirdettetik.

Ezen 10.000 koronára becsült fakészlet első sorban tűzifa, másodsorban pedig tölgykéreg termelésre használható faanyagokból áll.

A zárt írásbeli ajánlatok, melyek a megajánlandó vételárnak 10%-ával, mint bántpénzzel ellátandók, s melyekben a megajánlott vételár számjegyekkel és betűkkel is kiírandó, 1901. évi június hó 5-én d. e. 10 óráig Naszdódon, alólírott igazgató-választmányánál nyújtandók be; ezen ajánlatokban határozottan kijelentendő az is, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri, azokat elfogadja és azoknak magát aláveti.

A részletes árverési és szerződési feltételek a naszdóvidéki központi iskola- és ösztöndíj-alapok irodájában Naszdódon megtekinthetők vagy saját költségén másolatban vehetők.

A naszdóvidéki központi iskola- és ösztöndíj-alapok igazgató-választmányának

Naszódon, 1901. márczius hó 18-án tartott üléséből.

Dr. JOAN POPU s. k., Dr. NESZTOR SIMON s. k.,
elnök. titkár.

A VIII. Osztálysorsjáték

I. húzására

az Erdélyi bank és takarékpénzt. r.-t.-nál
eredeti sorsjegyek kaphatók.

$\frac{1}{1}$ 12.— korona $\frac{1}{2}$ 6.— korona $\frac{1}{4}$ 3.— korona $\frac{1}{8}$ 1.50 korona.

Huzás már 1901. május 22. és 23.

FŐNYEREMÉNYEK:

K. 60.000.

K. 10.000.

K. 20.000.

K. 5.000.

Bármely nyeremények azonnal készpénzben kifizettetnek, minden levonás nélkül.

Erdélyi bank és takarékpénztár
részvénytársaság.

303 1—2

Gazdák figyelmébe!

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“

védnöksége és felügyelete alatt álló
erdélyrészi mezőgazdasági és háztartási

állandó gép-, eszköz- és anyag-kiállítás

Levélczím: „Állandó Gazdasági Gépkiállítás, Kolozsvár.“
Sürgőnyczím: „Gépkiállítás, Kolozsvár.“ Telefonszám: 468.

Kolozsvárt, a sétatéren
mindennap nyitva van.

A kiállítás célja: az erdélyi részek gazdaközönségének mindennemű mezőgazdasági és háztartási gép- és eszközszükséglete beszerzésénél való támogatása, tájékozása, szolid czégekkel közvetlen kapcsolat létesítése s a személyes megtekintés útján való rendelés által a családások elkerülésének előmozdítása. A mezőgazdasági háziipari készítmények értékesítésének elősegítése.

A kiállításon megtekinthető: eddig 39 elsőrangú czég produktuma.

Külön figyelem: a hazai és helyi iparra!

Bővebb felvilágosítást ad szóval és írásban, valamint megrendeléseket a kiállítási irodában minden időben fölvesz és közvetít: 208 27—50

Eber István, kiállítási intéző.

VILÁGPANORÁMA

KOLOZSVÁRT,

Szentegyház-utca 1^a. (róm. kath. bérház.)

Ezen a héten, 1901. április 28-tól május 4-ig látható

Vándorlás PERUBAN.

Belépti díj: személyenként 40 fillér. Katonák és tanulónak 20 fillér.

Nyitva van mindennap reggelt 9 órától $\frac{1}{2}$ 1-ig és délután $\frac{1}{2}$ 2 órától este 10-ig. 15 58—*

A „MAGYAR POLGÁR“

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre 28 kor. — fil.
Egy fél évre 14 kor. — fil.
Egy negyed évre 7 kor. — fil.
Egy órá 2 kor. 40 fil.

Telefonszám: Monostor 78 és Király-utca 82.

MONOSTORI SÖRCSARNOK!!

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy a monostori sörfőzdéi telepünkön levő **sörcsarnokot átalakítva és ujonnan berendezve megnyitottuk**, hol minden nap

frissen csapolt monostori sör

kerül kimérésre.

Midőn a monostori sörcsarnokot a n. é. közönség pártfogásába ajánljuk, biztosítjuk minden tekintetben szolid és jó kiszolgálásról.

Az ugyancsak ujonnan átalakított és a mai kornak megfelelően berendezett sörfőzdénk bármikor nyitva áll a n. é. közönség részére megtekintés céljából.

Együttal felhívjuk a n. é. közönség figyelmét

tisztá eredeti erdélyi hegyi borainkra,

melyek eladását monostori ászok-pinczéinkből, valamint hidelve Király-utca 45. szám alatti raktárunkból jutányos árak mellett eszközöltetjük.

Tisztelettel

CZELL FRIGYES ÉS FIAI.

299 2—3